

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izven nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Mussolini bo proglasil italijansko carstvo

Odmev nepričakovane rekonstrukcije italijanske vlade — Spremembe v vladi so šele pričetek velikih reform, ki naj jih zaključijo proglasitev Italije za carevino

Pariz, 14. septembra. V tukajšnjih diplomatskih krogih se je že delj časa šušljalo o skorajšnjih velikih reformah in spremembah v Italiji. Povodom pravkar izvršene rekonstrukcije italijanske vlade, ki je presenetila vso politično javnost, pa se izvejo sedaj iz dobro poučenih krogov še nadaljne podrobnosti velikih reform, ki jih pripravlja Mussolini za najbližjo bodočnost. Reforme se ne bodo nanašale samo na preustroj fašistične stranke, marveč bodo posegle tudi v konstitucijo italijanske države same in bodo, kakor naglašajo poučeni italijanski krogi, naravnost zgodovinskega značaja ter predstavljajo pričetek nove dobe.

Predvsem namerava Mussolini spremeniti italijansko ustavo in proglasiti sedanjo italijansko kraljevino za italijansko carstvo, sam pa bi si nadel naslov državnega kancelarja, ali kakor bi se službeno nazival, prokonzula italijanskega carstva. Kronanje kralja za cesarja bi izvršil sam papež. Po informacijah iz rimskih dobro informiranih krogov je za te spremembe že vse pripravljeno in najnovejše spremembe v vladi tvorijo le pričetek velikih najavljenih reform.

Rim, 14. septembra. Danes popoldne se sestane v palači Venezia kongres fašistične stranke. Na kongres bo pripuščenih samo 800 najzaupljivejših fašističnih predstavnikov. Na zborovanju bo imel Mussolini velik govor, ki pa ni namenjen javnosti. V svojem govoru bo Mussolini v glavnih potezah orisal nameravane reforme. Tekom prihodnjega tedna bo sklican veliki fašistični svet, ki bo odobril predlagane reforme, takoj nato pa se bosta sestala zbornica in senat k izrednemu zasedanju, da senat konfirira spremembo ustave in soredneta potrebne zakone, nanašajoče se na reforme, ki jih pripravila Mussolini že delj časa.

Pariz, 14. septembra. Dočim slikajo tukajšnji profašistični krogi pravkar izvršeno rekonstrukcijo italijanske vlade in imenovanje novih ministrov in državnih podtajnikov kot znak slabosti fašističnega režima in kot dokaz nezupanja italijanskega kralja do Mussolinija, sodijo resni politični krogi, da je prostovoljna pritegnitev novih moči in razširjenje italijanske vlade le dokaz,

da smatra Mussolini konsolidacijo države že za tako uspešno, da je lahko prevladal del svojega dela na ramena svojih preizkušenih sodržavnikov. Mussolini pa si je obdržal vrhovno vodstvo vseh rešitev, ki je podano že po funkciji »prvega ministra«, posebej pa še notranje ministrstvo. Prva seja nove vlade bo 24. t. m. Na tej seji bodo novi ministri podali svoje programatične izjave.

Berlin, 14. septembra. V nemških političnih krogih je napravila rekonstrukcija italijanske vlade v splošnem dober vtis, četudi je vzbudilo presenečenje dejstvo, da je Mussolini prelomil z dosedanjim načelom štednje ter povečal število ministrstev kar za sedem, tako da jih je sedaj skupno z ministrskim predsedništvom štirinajst in je italijanska vlada po številu ministrov in državnih podtajnikov najštevilnejša na vsem svetu. Posebno zadovoljstvo pa je vzbudilo imenovanje bivšega podtajnika Grandija za ministra zunanjih zadev. Kakor znano, je Grandi že prej zagovarjal nemško stališče v vprašanju izpraznitve Porenja in je ponovno doku-

mentiral svojo naklonjenost Nemčiji. Glede notranjepolitičnega vpliva v Italiji sodijo v nemških krogih, da se je hotel Mussolini pred preosnovo svoje politike in zopetni pritegnitvi širših slojev v politiko otrešiti prevelike odgovornosti. Stalna koncentracija vseh najvažnejših resorov v njegovih rokah bi mu onemogočala, da se posveti velikim reformam, ki jih namerava izvršiti.

Pariz, 14. septembra. V tukajšnjih krogih je izzvala preosnova italijanske vlade sicer presenečenje, vendar pa naglašajo vsi listi, da je treba počakati na nadaljni razvoj situacije v Italiji.

London, 14. septembra. Angleška politična javnost je dokaj apatično sprejela vest o rekonstrukciji Mussolinijeve vlade in najavljenimi reformami. Vsi vodilni listi pa sodijo, da je razširjenje kabineta in pritegnitev novih ljudi znak utrujenosti Mussolinija, ki ne more več zmagovati ogromnega dela, ki si ga je prostovoljno naložil. V fašistični politiki spremembe v vladi ne bodo rodile nikakih pomembnejših razlik od dosedanje politike.

Pred ogromno mezdno borbo v angleški premo- govni industriji?

V kratkem bi se imela pričeti pogajanja za nove kolektivne pogodbe — Lastniki premovalniškov groze z izprtjem

London, 14. septembra. V angleški premovalniški industriji se pripravljajo novi težki konflikti. Okrožne tarifne pogodbe, ki veljajo za dve tretjini premovalniške industrije, potečejo koncem tega leta. Vodstvo centralnih strokovnih organizacij je zato pozvalo lastnike premovalniškov, naj bi se pričela nova mezdna pogajanja za novo tarifno pogodbo, ki naj bi veljala za vso premovalniško industrijo. Lastniki premovalniškov so to zahtevo odklonili ter se zlasti upirajo zahtevi, naj bi se sklenila nova skupna tarifa za vse premovalniške industrije. Vodstvo strokovnih organizacij je na podlagi takega odgovora sklenilo, da bo storilo primer-

ne korake. Pri tem računa na podporo vlade. Macdonald je še pred par dnevi javno obsodil nepomirljivo stališče lastnikov premovalniškov in napovedal, da bo vlada uporabila vsa svoja zakonodajna moč, da uredi socialne in mezdne razmere v premovalniški industriji. »Daily Herald« se boji, da bi zaradi tega lahko prišlo do tako katastrofalnega izprtja delavstva, kakor l. 1926, ko je bilo na milijone rudarjev brez kruha. Predstavniki premovalniške industrije so imeli včeraj konferenco v Londonu, na kateri so sklenili, da ustanove enoten sindikat celokupne premovalniške industrije. Sindikat bo stal v vladi svoje predloge do 15. oktobra.

Ultimat avstrijskega Landbunda

Zahteva takojšnjo revizijo ustave v smislu svojih predlogov, sicer bo izzval vladno krizo

Dunaj, 14. septembra. Osrednja organizacija avstrijskih kmetov, tako zvani Landbund, je poslala vladi ultimatum, v katerem zahteva, da mora vlada predložiti parlamentu najdalje do 10. oktobra primerni zakonski osnutek, ki bo vseboval zahteve Landbunda, kakor jih je proglasil na svojem velikem shodu v Nemški Bistrici. Med

temi zahtevami je tudi takojšnja ustavna reforma. Landbund je baje odločen, da izzove vladno krizo in da odpokliče iz kabineta vicekancelarja ing. Schumija, ako bi vlada ne ugodila temu ultimatumu. V političnih krogih pripisujejo ultimatumu Landbunda še velike politične posledice.

Zopet velika eksplozija v Italiji

V Parmu je eksplodiralo skladišče benzina — Po dosedanjih ugotovitvah je bilo pri eksploziji 17 ubitih, nad 20 pa težko ranjenih

Milan, 14. septembra. V Parmu se je pripetila včeraj strahovita eksplozija, ki je zahtevala 17 mrtvih in nad 20 težko ranjenih. V drogeriji Monici v Parmu se je iz nepojasnjenega vzroka vnelo veliko skladišče benzina in raznih kemikalij. Čim se je pojavil požar, je sledila eksplozija, ki je poglajala pol hiše dobesedno v zrak. Gasilci so bili sicer takoj na mestu, vendar pa z vodo niso mogli gasiti, drugih potrebnih priprav pa niso imeli. Razen tega se zaradi neprestanih eksplozij tudi niso mogli bližati gorečemu poslopju. Okrog 1. ponoči je sledila še druga velika eksplozija, ki je porušila še ostank hiše. Tudi sosedne hiše so bile zelo poškodovane. Zračni pritisk je bil tako silen, da so popokale šipe daleč naokrog. Še le, ko je zgorela vsa zalog benzina, se je gasilcem proti jutru posrečilo, da so ogenj lokalizirali in pogasili. Izpod razvalin sosednje izkopal 17 mrtvih in 20 težko ranjenih. Še vedno pa se čujejo izpod ruševin stokanje ranjenec in brčkone je pokopanih pod razvalinami tudi še več mrtvih. Kako je nastal požar, še ni polasnjeno. Mislijo celo, da gre za maščevalno akcijo profašistov, ker je bil lastnik drogerija inž. Monici prevnet fašist.

Pomorska razorožitvena konferenca bo sklicana decembra v Londonu

Povabljeni bodo Amerika, Anglija, Japonska, Francija in Italija — Končni sporazum med Anglijo in Ameriko

Washington, 14. septembra. Glede na skorajšnji prihod angleškega ministrskega predsednika Macdonalda v Ameriko je izjavil državni tajnik Stimson, da so pogajanja, ki so se vršila med Macdonaldom in ameriškim poslanikom v Londonu glede razorožitve na morju, tako daleč uspela, da je sklicanje splošne razorožitvene konference že zasigurano. Med Anglijo in Ameriko je dosežen popoln sporazum v vseh bistvenih vprašanjih, glede tehnične izvedbe sporazuma pa se bo razpravljalo na razorožitveni konferenci, ki bo po njegovem mnenju sklicana koncem novembra ali začetkom decembra v Londonu.

London, 14. septembra. Predsednik vlade Macdonald računa s tem, da mu bo v osebem stiku s predsednikom Združenih držav uspelo izgladiti še preostala nesoglasja v vprašanju pomorske razorožitve. Dosedanja pogajanja so se vršila na podlagi Kellovega pakta. Tako Anglija kakor Združene države sta izjavili, da sta pripravljene omejiti pomorsko oboroževanje in celo znizati sedanje stanje. V to vrhu se je podaljšala uporabna doba vojnih ladij posameznih kategorij in je bila določena za podmornice in za rušilce maksimalna tonaža. Macdonald je izjavil v svojem govoru v Ženevi, da so dosedanja pogajanja že rešila 17 od

20 spornih vprašanj. Med nerešene zadeve spada predvsem vprašanje angleških patrolnih ladij na glavnih trgovinskih poteh in enako število ameriških ladij. Posebno vprašanje se nanaša na desetstotonske križarke z 8 colskimi topovi. Pričakuje se, da bo pogodba o razorožitvi na morju med Anglijo in Združenimi državami podpisana v najkrajšem času. Na to bo sklicana velika pomorska konferenca, ki ji bodo prisostvovali Anglija, Združene države, Japonska, Francija in Italija. Šele na to pa bo vprašanje razorožitve v končni obliki predloženo Društvo narodov.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.815, Berlin 13.54, Budimpešta 9.931, Curih 1095.9, Dunaj 8.011, London 275.75, New York 56.79, Pariz 222.63, Praga 168.44, Trst 297.50.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1275, London 25.1625, New York 519.20, Pariz 20.3075, Milan 27.15, Madrid 76.55, Berlin 123.58, Dunaj 73.08, Praga 15.365, Bukarešta 3.08, Budimpešta 90.625, Sofija 3.76.

Nova žrtev Triglava?

Od 18. avgusta pogrešajo zasebnega uradnika iz Maribora Bogdana Deklevo, ki je odšel na Triglav in se ni več vrnil

Dne 18. avgusta je odšel iz Maribora Bogdan Dekleva, rojen 21. jan. l. 1906 v Trstu in pristojen v Maribor, po poklicu zasebni uradnik. Svojim prijateljem je izjavil, da gre na Triglav, toda do danes se še ni vrnil. Ni izključeno, da se je Dekleva ponesrečil. Mogoče pa je tudi, da je zašel na italijansko ozemlje in da ga je prišla italijanska patrulja.

Dekleva je visoke postave, meri 175 cm, je kodrast in plavolas, podolgastega obraza in sivih oči. Obklečen in opremljen je bil popolnoma turistično. Na sebi je imel rujavkast suknjič, zeleno-sivo srajco, pepita sportne hlače, volnene dokolenice in rumene golzerce. S seboj je imel nahrbtnik in fotografski aparat.

Ker je od dne njegovega odhoda minilo že skoro štiri tedne in ni nobenega glasu o njem, je popolnoma upravičena bojazen, da se je Dekleva kje v planinah ponesrečil. Iz Moštrane se je danes odpravila ekspedicija, ki bo preiskala nevarne točke triglavskega pogorja.

Katoliški informacijski biro v Beogradu

Klerikalni in cerkveni krogi so osnovali svoj informacijski urad, kakor jih imajo klerikalne politične stranke v drugih državah

Zagreb, 14. septembra. »Hrvatska Straza« poroča, da bo v kratkem v Beogradu ustanovljen katoliški informacijski biro. Ta biro bi imel nalogo, da daje potrebne informacije jugoslovenskim školam našim listom in časopisom, našim javnim delavcem o vseh vprašanjih, ki zanimajo katoličane. S tem bi se doseglo, da bi bili cerkveni krogi in javnost pravočasno informirani o raznih cerkvenopolitičnih in drugih vprašanjih. Na drugi strani pa bi ta biro posredoval za poedince in zavode pri beograjskih centralnih oblasteh. Končno

bi biro šel na roko inozemskim katoličanom ter jim pri prihodu v našo državo dal potrebne informacije.

Te dni je bil ustanovljen pripravljalni odbor tega katoliškega informacijskega biroja, ki mu predseduje dr. Juretič. Tajniško mesto je prevzel Dav. Medved. Katoliški informacijski biro bo deloval pod pokroviteljstvom zagrebškega, beograjskega in naj ljubljaniškega škofa. List poziva katoličane, prispevajo denarna sredstva za opremo, telefon, pisalni stroji, za razmnoževalni stroj in za potrebno osobje.

Nova ekspedicija na južni tečaj

Koncem novembra bo krenila na južni tečaj ekspedicija, ki jo organizirajo Anglija, Avstralija in Nova Zelandija

Melbourne, 14. septembra. Angleška avstralska ekspedicija na južni tečaj, ki jo pripravljajo znani raziskovalec antarktičnih ozemelj sir Douglas Mawson, bo krenila novembra meseca iz Nove Zelandije na južni tečaj. Angleška vlada je stavila na razpolago Mawsonu polarno ladjo »Discovery«. Izdatke ekspedicije bodo poravnale

vlade Anglije, Avstralije in Nove Zelandije. Ekspediciji se bodo pridružili zastopniki vseh treh vlad. Prvi cilj ekspedicije je ozemlje Enderby, od koder bo ekspedicija krenila v vzhodnem pravcu skozi ledovje ob obali južnotečajnega kontinenta. Potovanje je načrtovano na leto dni.

Samostan na javni dražbi

Bruselj, 14. septembra, 18. t. m. se bo vršila zanimiva dražba. Tega dne bo namreč prodan na javni dražbi samostan karmaličank v Lüttichu. Nasledniki neke redovnice so vložili tožbo proti samostanu in zmagali pri najvišjem sodišču. Vodstvo samostana se je uprlo plačilu od sodišča odmerjene škode, zaradi česar so tožitelji predlagali in izposlovali eksekucijo.

Največji vojni dobičkar v konkurni

Oslo, 14. septembra. Veliko senzacijo je vzbudilo dejstvo, da je lastnik bančne tvrdke Krištof Hennevig v Oslo stavil predlog naj sodišče otvori nad njegovim premoženjem konkurz. Hennevig je spadal še pred leti med največje bogataše sveta. Pred 20 leti je še bil preprost nastavljenec neke paroplovne družbe, a že pred svetovno vojno so cenili njegovo premoženje na 200 milijonov norveških kron. Kmalu se je postal največji ladjedelnik na Norveškem. Državna posojila vseh treh severnih držav je finansiral s sredstvi svoje banke. Med vojno je zgradil eno največjih ladjedelnic v Angliji in je bil največji vojni dobičkar v Evropi. Po vojni je zgradil v svojem rodnem mestu Oslo krasno operno gledališče in ga podaril občini. Vzdrževal je veliko številno bolniš, šol, okrevališč, gledališč in znanstvenih zavodov.

Knez Ernst Windischgrätz v konkurzu

Dunaj, 14. septembra. Bivši avstrijski knez Ernst Windischgrätz je v zadnjem času zašel v denarne stiske. Proti njemu je bil vložen predlog za otvoritev konkurza. Zanimivo je, da je bil ta predlog stavljen za pičli dolg v znesku 600 šilingov. Mladi princ se je lani vselil v neko vilo in ostal dožan najemnine. Da bi se ubranil lastnika in novih najemnikov te vile si je omislil par hudih psov, ki so oblažali vsakogar, kdor se je skušal približati vili in si jo ogledati. Lastnik vile si ni vedel drugače pomagati, kakor da je vložil predlog za otvoritev konkurza proti mlademu princu, kar je izzvalo v dunajskih aristokratskih krogih veliko senzacijo.

Narbone, 14. septembra. Tekoči večerajšnji nevihte je strela udarila v hlep, kamor je pognal pastir svojo čredo ovac. Strela je ubila pastirja in 60 ovac.

1849 - Jubilej naše železnice - 1929

16. septembra 1849 je pripeljal prvi vlak v Ljubljano slavnostne goste - Kako je bilo takrat v Ljubljani

Ljubljana, 14. septembra.

V ponedeljek bo 80 let, kar je bila prometno izročena proga Celje-Ljubljana kot četrti del celotne proge z Dunaja v Trst. V nedeljo 16. septembra 1849 nekaj minut po 5. popoldne je namreč po tej prvi progi na Kranjskem pripeljal v Ljubljano prvi vlak slavnostne goste. Pet let pozneje, dne 17. julija 1854 je vodja zidanja železnice, genijalni inženjer Ghega kot zmagovalec pred njim nepremagljivih planin in kot triumfator nad nauki tedanjih znanstvenih teorij peljal prvi vlak čez Semmering, a dne 27. julija 1857 je stekla železnica iz Ljubljane čez Barje in Kras do morja.

Pomen železnice za našo domovino je tako velik, da ga nam ni treba razlagati, saj ga je dokazala v osmih desetletjih železnica sama. Poudarjamo pa, da se z važnostjo tega zgodovinskega dogodka morejo kosati le protestantska in Zoisova doba, francoska Ilirija in svetovna vojna s svojimi posledicami.

Kako je bilo takrat v Ljubljani, ne bomo sami opisovali. Naj govori »Novice«, glavni tedanji naš list. Ta poročila očeta Bleiweissa so najčisteje zrcalo one dobe in tedanjih ljudi, njih pojmovanja železnice, njih narodne svesti in naše tradicionalne — servilnosti.

Ze dne 21. aprila 1847. so pisale »Novice«:

»Zidanje ljubljanskega kolodvora«

za železnico se bo pričelo maliga serpana, de bo zidovje do zime pod streho prišlo. Ljubljanski kolodvor, ki pride bližje Molineve predlince, je kolodvor drugiza reda in bo kakor smo slišali 800 sežnjev dolg. — železnica do Ljubljane bo menda do jeseni prihodnjega leta dokončana.

Ceprav so bile ovire, zlasti v Savski soški od Zidanega mosta proti Ljubljani skoro nepremagljive za tedanje tehnike, vendar je gradnja presenetljivo naglo napredovala in na rojstni dan cesarja Franca Jožefa 1849. je v Ljubljano pripeljal

prvi poskusni vlak

o katerem poročajo »Novice«:

»Druga imenitna prigodba tega dneva je bila, da se je popoldne ob treh devrtih po železni cesti iz Celja v Ljubljano perpeljal hlapec (Locomotiv), kterimu kmetije lukamatija pravijo! Brez vse spoditke se je pripeljal lično ovenčan v štirih urah in pol iz Celja. Drugi pot pa bo lahko v treh urah prišel, ker ne bo imel po poti nič preiskati, kakor zdej, ko je bila prva poskušnja. Neizrečena množica ljudi, deželni poglavar in več družin uradnikov ga je z veseljem sprejelo v kolodvoru (Bahnhof).«

Se predno je potekel mesec, so pa »Novice« že lahko objavile 12. septembra 1849

program slavnosti ob otvoritvi železnice

»Danes zamoremo svojim bravcem zagotovo na znanje dati, de bojo presviliti Cesar Franc Jožef I. 16. dan t. m. to je v nedeljo popoldne 20 minut po štirih s prvo vožnjo po železnici iz Dunaja v Ljubljano prišli in z njimi Njih ministri in veliko povabljenih Dunajčanov in Gradčanov. Cesarju naproti v Celje se bo peljalo 50 Ljubljancev. Cesar so dovolili, de bo prvo početje vožnje po železnici z veliko častjo obhajano. Gromenje topov z ljubljanskega grada bo oznanilo prihod presvitlega Cesarja. Ko se bojo mestu približali, bojo začeli zvonovi v vseh cerkvah mesta in predmestij peti. V kolodvoru, krasno okinčanim, jih bo spodobno sprejel odbor mestne srenje. Berz potem bojo ljubljanski knezoškoč blagoslovili železnico. Potem se bodo peljali presviliti Cesar ob gromenju topov iz ljubljanskega grada in zvonjenju vseh zvonov po Dunajski cesti skozi nalašč napravljene veličastne vrata v mesto v svoje stanovanje, ki ga bodo v tisti hiši imeli, kjer sicer deželni glavar stanujejo. Kmalu po prihodu bo gostam kosilo v kazini napravljeno (pravijo, de jih bo v vsem skupaj 450 povabljenih). Zvečer bo mesto razsvetljeno; v gladišu, tudi spodobno razsvetljenim, bo igra; po igri pa (ob 10.) se bo začel ples v kazini, ki bo sklenil veselico tega dne. Drugo jutro (17. kminka) se bojo Cesar s svojimi ministri naprej v Trst podali, vsi drugi gostje pa se bodo spet v Gradec in na Dunaj po železnici nazaj vrnili, ktera bo vse novo življenje v Ljubljani vzbudila in Kranjsko deželo, kakor njeno kupčijo in barantanje v bližnjo zavezo z drugimi deželami pripravila. Na vse strani je tedaj imeniten 16. dan kminka.«

All silno razočaranje, ker so Ljubljanci morali cesarja »milok« pogrešati. Hudo so se pa po tem dogodku troštali, da je velik del gospode zaspalo vlak. Prečitajmo torej, kako so dan po svečanostih pisale »Novice«

o slavnosti in pomenu železnice

»Pretečna nedelja — 16. dan t. m. (septembra) je bila eden najimenitnejših dni za Ljubljano in celo kranjsko deželo. Vožnja po železnici se je, in sicer z veliko častjo začela in dunajsko mesto — srce avstrijskega cesarstva — z vsemi kraji, ki vmes leže, in z vsemi, kamor za Dunajem železnica pelja, je v bližnjo sosestvo stopila s kranjsko deželo. Zares! nov čas se je začel ta dan pri nas. Zato je pa tudi cela Ljubljana na nogah bila, in bližnjih in daljnih strani je privrelo toliko ljudi skupaj, de jih morebiti še nikdar toliko v Ljubljani ni bilo. Le nekaj smo mogoče pogrešali — namreč presvitlega Cesarja, kterih je bolehnost zadržala, de niso mogli sami priti in kterih se je že vse veselilo. Namest sebe so poslali Cesar gosp. nadvojvoda Albrehta, kteri je

bil v Ljubljani, kakor po celi poti koder se je peljal, kot namestnik Cesarjev, z veliko častjo sprejet. Dva hlapec »Ljubljana« in »Triglav« imenovana, sta pridirjala prva v ljubljanski kolodvor z nadvojvodom Albrehtom, ministrom Brukam in z mnogimi povabljenimi gosti iz Dunaja, Gradca, Marburga in Celja, ki so bili od zbrane množice z velikim veseljem in glasnim »živjok« sprejeti. Tem gostom je prisledlo v Celji 50 Ljubljancev, ktere je gosp. grof Hohenwart, c. kr. dvorni svetovalec in namestnik našega deželjnega poglavarja, ki se zavoljo bolehnosti ni mogel na pot podati, svitiemu Nadvojvodu v Celje nasproti peljal. Cesarjeviga namestnika častno sprejet. Kmalu po 5. so se pripeljali med gromenjem topov in petjem vseh zvonov z krasno okinčanim hlapecom v krasno okinčani kolodvor, kjer je deželni poglavar, gosp. grof Welsersheim gosp. Nadvojvoda prvi sprejel; potem je stopil predsednik srenje gosp. Gutman z vsem odborom mestne srenje pred njega in ga je kot namestnika presvitlega Cesarja spodobno nagovoril, se zahvalil za čast, ktera se je ljubljanskemu mestu in celi kranjski deželi z današnjo slovesnostjo zgodila in ga prosil, de naj presvitemu Cesarju oznaniti blagovolji udanost vseskozi zvestih Kranjcev. Nadvojvoda se je prijazno zahvalil za tako slavni sprejem in je obljubil, kakor od Cesarja poslani namestnik Cesarju vse to povedati, kteremu je potrjena zvestoba kranjske dežele dobro znana, ki je z ljubljanskim mestom vred zlahkno kamnje v kroni avstrijski (ein Juwel in der oesterreichischen Krone). — Potem se je začelo blagoslovljenje železnice, ktero so gosp. knezoškoč v sredi veliko duhovnikov opravili. Po dokončanem opravilu se je peljalo vse v mesto in zdej so se vse tiste veselice začele, ktere smo že v poslednjem listu natanjko popisali in ktere so skoraj od drugaza dne terpele. — V ponedeljek zjutraj ob 8. so se peljali Nadvojvoda z ministrom Brukam in mnogimi gospodi na Dunaj nazaj — nekaj jih je pa šele ob 10. odrinilo. Tako je bil slovesni dan v vedni spomin pričete železnice praznovan, katera bo za popotnike, za kupčijo in kmetijo, za obertnost in rokodelstvo velika dobrota. Fabrika papirja in olja v Večah je na velikih shrambah (magacinih) v Zalogu v okinčanih treh napisih »Kupčija, obertnost, kmetijstvo« ta veliki pomen železnice prav lepo pred oči postavila. De nekateri, ki poleg velikih cesta od

vožnje živijo, po železnici v zgubo pridejo, je gotovo, — tode to je v začetku pri vsaki novi napravi, dokler se ta zguba po drugi viži ne poravnava. V nekaterih letih je vsa ta zguba večji del pozabljena, in kdor je popred cela leta po cestah vozaril, se bo bolj pridno kmetije ali kakiga rokodelstva poprijel, ktera če se tako pičila in slaba, nazadnje le vunder več veržeta kakor vozni-značje.«

Sicer ponižni ljubljanci so pa že tedaj videli napake proge in znali — seveda novi napravi, dokler se ta zguba po drugi viži ne poravnava. V nekaterih letih je vsa ta zguba večji del pozabljena, in kdor je popred cela leta po cestah vozaril, se bo bolj pridno kmetije ali kakiga rokodelstva poprijel, ktera če se tako pičila in slaba, nazadnje le vunder več veržeta kakor vozni-značje.«

»Odbor ljubljanske mestne srenje je položil na ministrstvo prošnjo, de naj bi železnica ne šla čez Lattermanovo sprehajališče (Alle), ker bi potemtakim narlepši kraj ljubljanskega mesta silno škodo terpel in je nasvetoval, de naj okoli gorice Rosenbach se pelje.«

Ljubljanci so se železnico hitro privadili, da je železniška uprava morala uvesti

prve izletniške vlake

»Novice« pa 10. aprila 1850. poročajo tudi o težavah čez Barje in na Krasu ter javljajo že

železnico v Zagreb

»Kakor se sliši, se bojo približiti in celo poletje iz Ljubljane ob nedeljah in praznikih ob 2. popoldne nekateri vozovi po železnici v bližnje kraje vozili, kar bo ljubljancem, ki bi se včasih radi na prehod peljali, pa gotovo tudi kerčmarjem (birtam) ondašnjih krajev prav vsči. — Sliši se, da bojo dela za železnico čez ljubljansko močvirje in Kras v Trst za to leto odložena, zato ker se pri natančnem preskavanju kaže, da čez močvirje in Kras železnico peljati bo silno težavno in je tedaj še veliko premisliti in preiskati. — Pot, koder naj bi železnica do Zidanega mosta v Zagreb šla, bodo inženirji že letas določili.«

Železnica se je razvijala z mogočnim razmahom in prepreгла vse dežele ter zblížala vse narode.

Ob 80 letnici nam stopajo z vso silo pred oči vsa prečta vprašanja, ki se tičejo železnice v Ljubljani in v Sloveniji sploh, zakaj Ljubljano ovira pri njenem razvoju sedanjí kolodvor. Slovenijo pa zaprta pot na morje. Naj bi torej jubilej pospešil rešitev obeh za naše gospodarstvo življenjskih vprašanj!

Drebtine iz umetniškega sveta

Nova revija. — Mojster Jakopič odpotoval. — Kogoj komponira veseloigro »Kar hočete«. — Nova smer pri ameriški »Prosveti«.

Ljubljana, 14. septembra.

Preteklo dni smo poročali, da se nam obeta tri nove literarne revije. Kakor izvemo, se nam obeta sedaj še četrta, ki raj bi jo izdajala Slovenska Matica. Posvetovanja o tej reviji se vrše že deli časa, ker nekateri književniki dvomijo v njen uspeh. Novo revijo si žele predvsem književniki, ki so nezadovoljni z vodstvom »Doma in Sveta« in »Ljubljanskega Zvona«.

Predvč je odpotoval v Slovenije mojster Jakopič. Bogat veleindustrialec ga je povabil na svoje veleposestvo, kjer bo izdelal zanj več slik in se za poldrug mesec — toliko časa ostane na veleposestvu — otrešel vsakdanjih gromnih skrbi, s katerimi mu tudi za 60letnico ni prizanešeno.

Napišite, da sem odpotoval v Indijo! je rekel pred odhodom našemu uredniku. — Tuji industrijalci imajo smisel za umetnost, naši ga nimajo! se je zgražal prijatelj, ko sem mu povedal, da Jakopič odpotože.

Kakor znano, je preiel Jakopič večje naročilo za tukašnji Okrožni urad za zavarovanje delavcev. Izdelal bo veliko stensko sliko v obliki polkroga »Jezus ozdravlja bolnike«. Slika bo nedvomno višek Jakopičevega umetniškega ustvarjanja. Premislil jo je že do konca in jo bo pričel izdelovati takoj, ko se vrne v Ljubljano. Novost bo, da bo na sliki okoli 20 figur.

Mimo svojega slikarskega dejstvomnjanja je mojster Jakopič zaposlen tudi s pisanjem svojih spominov, ki jih je napovedal v jubilejnem zborniku.

Skladatelj Marij Kogoj je doživel s svojo opero »Crne maske« koncom pretekle sezone velik uspeh. Zagrebška kritika je štela opero med najboljša sodobna operna dela. Za »Crne maske« se interesira sedaj neka dunajska založba. Kogoj komponira zadnje čase Shakespearejevo veseloigro »Kar hočete«. Zagrebško časopisje in po njem del našega časopisja je pomotoma poročal, da pripravlja Kogoj spremiljavo k Shakespearejevi veseloigri.

— Kdaj bom gotov s to komično opero, še ne vem. Sedaj imam v glavi in deloma že gotovo prvo dejanje.

Kogoj namerava vglasbiti tudi Levstikovega »Martina Krpana«. Libreto bo najbrže sam napisal.

Naše slovensko časopisje v Ameriki je doslej leta in leta ponatiskovalo črtice, povesti in romane, izhajajoče v revijah ali pa tudi izišle v knjigah, ne da bi plačevalo avtorjem običajen pisateljski honorar. Iz Amerike nam poročajo, da je glavni urednik »Prosvete« g. Ivan Molek na zadnji

seji glavn. odbora Slov. narodne podporne jednote odločno nastopil proti tem literarnim tatvinam, izjavljajoč dobesedno:

— Dalje bi rad izpregovoril o neki drugi reformi pri listu, ki je absolutno potrebna. To je je poslovna stran »Prosvete«. Kakor veste, si je naš list doslej pomagal s povestimi in črticami večinoma s »free lunch counterjem«. Enotavno smo ponatiskovali iz knjig, revij in časopisov. Res je, da je »Prosveta« objavila že veliko originalnega in tudi honorirala avtorje, toda ponatisi so tvorili večino. Meni se to ne zdi pošteno; pravzaprav je škandal, da glasilo največje in najbogatejše slovenske organizacije nima svojih stalnih literarnih sodrnikov, ki bi bili plačani za svoje delo. Pri ponatisih je tudi ta nesreča, da nimamo kaj izbirati in »Prosveta« je že ponatisnila povesti, ki ji niso delale nobene časti kot delavskemu listu. Končno smo bili informirani direktno iz Ljubljane, da pride v kratkem mednarodni copyright tudi za staro domovino in avtorji nas bodo potem držali za vsak ponatis, ki si ga prilastimo brez njihovega dovoljenja.

SNPJ je že potrošila tisočake za razne kampanje in konteste v prid vsolemu glasilu in čas je, da potroši nekaj stotakov ali največ tisočak za prvi literarni kontest v prid »Prosveti«. Zato predlagam, da glavni odbor dovoli gotovo svoto za tekmo originalnih povesti, ki se naj takoj razpiše. Uredništvo »Prosvete« mora biti izključeno od te tekme in veljala naj bi deloma le za slovenske pisatelje v Ameriki in deloma za one v starem kraju. Seveda bi morala veljati stroga pravila, da morajo biti povesti spisane v svobodomiselnem in delavskem duhu. V prvi vrsti bi se s tem dalja prilika onim našim sodrnikom, ki so doslej pisali za »Prosveto« zastopali za malenkostno nagrado. Na ta način bi se list za nekaj časa založil z dobrim literarnim gradivom.

Glavni odbor SNPJ je sprejel Molekov predlog in je razpisal 10 literarnih nagrad v skupnem znesku en tisoč dolarjev. Podrobnosti o tekmovanju je že objavilo »Jutro«. Pripominjamo, da je glavni odbor SNPJ sklenil, da bo o kvaliteti poslanih del odločal g. Ivan Molek. Na njegov predlog se bodo nagrade delile v dve skupini: 5 za Ameriko in 5 za stari kraj. One, ki bodo prejeli nagrade iz stare domovine, potemtakem lahko uganemo.

Na isti seji glavnega odbora SNPJ je poročal g. Molek o novih pisateljskih talentih v Ameriki: Antonu Gardnu, Alojzu Benigerju, Katki Zupančičevi in Ivanu Jontežu. Vsi ti so nam seveda čisto neznaní. — k.

Načelnik dr. Štampar v Sloveniji

Graščina v Radečah se preuredi v umobolnico - Invalidski dom v Celju postane Zdravstveni dom

Ljubljana, 14. septembra.

Danes dospe v Slovenijo načelnik ministrstva narodnega zdravja dr. Štampar. Izstopil bo v Krškem, nakar se bo v spremstvu direktorja Higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Firca odpeljal z avtomobilom v Ljubljano. Spotoma si bo dr. Štampar najbrže ogledal Zdravstveni dom v Cerkljah in graščino v Radečah, ki jo namerava preurediti ljubljanski oblastni odbor v umobolnico. Graščina je last usmiljenih sester in jo bodo te prodale ljubljanskemu oblastnemu odboru.

Vprašanje razširjenja ljubljanske umobolnice na Studencu je postalo zadnje čase tako pereče, da ga ni bilo več mogoče odlagati. Projektirana je bila nova umobolnica, ker bi pa ta stala okoli 30 milijonov Din, se je odstopilo od tega načrta. Graščino v Radečah bi se dalo po mnenju izvedencev uspešno preurediti v umobolnico in bi stroški za potrebne adaptacije bili malenkostni.

Načelnik dr. Štampar se udeleži danes popoldne tudi seje ljubljanskega oblastnega odbora, na kateri se bo sklepalo o razširjenju ljubljanske umobolnice. Seja bo najbrže zelo kratka in bolj informativnega značaja. Zvečer odpotuje dr. Štampar nazaj v Beograd.

Dr. Štamparjev delokrog se je, kakor znano, znatno povečal. Poprej je imel pod svojim nadzorstvom le higijeno, sedaj pa ima tudi vso saniteto v državi, kakor bolnice, zdravilišča itd. Njegovemu današnjemu prihodu v Ljubljano se pripisuje velik pomen.

Zanimivo je, da je včeraj dospel v Ljubljano akt, s katerim postane po odloku ministr. nar. zdravja Invalidski dom v Celju Zdravstveni dom. Invalidski dom se ima v najkrajšem času preurediti v Zdravstveni dom, ki je radi šolske poliklinike, ki so lo deložirali iz barak. Odkod ministrstva narodnega zdravja je tem bolj zanimiv, ker si lasti ljubljanski oblastni odbor do Invalidskega doma v Celju gotove kompetence. Pričakovati je, da se bodo invalidski domovi v vsej državi preuredili v zdravstvene domove, ker je tendenca ministrstva narodnega zdravja, da preidejo vse socialne in higijenske ustanove pod eno streho.

G. načelnika dr. Štamparja ob njegovem prihodu v Slovenijo prisrčno pozdravljamo. Njegova vnema za zdravstveno skrbstvo v državi je splošno znana in zato je gotovo, da bo ponovno po svojih močeh skušal vplivati, da se tudi v Sloveniji kar največ stori za zboljšanje zdravstvenih razmer. — k.

Stavbno gibanje v Ljubljani

Na Vrtači so delavci zaposleni s kopanjem in odvažanjem prsti, da se napravi prostor za betonski temelj visokoprtilični, enonadstropni hiši prof. Breznika. V tleh bodo drvarnice in eno stanovanje, a sobe bodo tudi pod streho. Poslopje bo povečam to jesen dozidano in pokrito, prihodno pomlad pridejo na vrsto ostala dela in bo za naj ali junij docela gotovo. Zidarska in tesarska dela ima izvršiti Stavbna družba.

Za Bežigradom kopljejo gramozna tla za betonski temelj visokoprtilični, enonadstropni vili inž. Vladimira Mušiča, mestnega gradbenega svetnika. V vili bodo kletni prostori ter stanovanje v visokem pritličju in v prvem nadstropju. Vila se bo razlikovala od ostalih odonotnih niš in vil tudi v tem, da bo imela ravno streho. Stavba ima biti izvečine letos sezidana in spravljena pod streho, spomlad pa bodo vsa dela dokončana in bo vila porabna. Zidanje bo izvršila Gradbena družba.

V Kobariški ulici je v delu betonska ograja okoli nove visokoprtilične Erženove hiše. — Krapež Milko, urar, stanujoč na Večni poti v svoji vili (št. 2) si dela zadaj za vilo gospodarsko poslopje. Zidarsko delo je v grobem sezidano in strešje pokrito. V tem poslopju bo drvarnica in kopalnica. Zidarska dela je prevzelo stavbno podjetje G. Tönnies. — V Ožbetovi ulici blizu Večne poti se gradi betonski temelj visokoprtilični hiši četarja Hinka Šimenca. Pod to streho bodo stanovale stranke v visokem pritličju in v prvem nadstropju. Stavba bo do zime v grobem gotova, spomlad pa se dovršijo vsa druga gradbena dela. Zidarska dela bo izvršil zidarski mojster Vinko Borec.

Pod Rakovnikom južno od železniške proge rase hitro iz travnikov lesena vas. Tu delajo nizek betonski temelj, zraven te sejo hlode za strešje, tam obajajo lesene stene s trsem in jih ometavajo z malto. Vse niti in se žuri, zima se bliža in se mora z delom pospešiti. Danes stoji v tej novi vasi do malega šestdeset hiš. Postavili pa jih bodo najmanj še enkrat toliko. Vas ima že eno v grobem napravljeno cesto, a projektirana je še ena, pa večja. Skoraj vse hišice so narejene po enem kopitu in tudi stanjejo približno enake denarje, to je je 18 do 20 tisoč Din. Svet je mestni, vsak lastnik lesene hiše mora plačati letno 120 Din najemnine. Vsa vas ima skupen vodovod in skupen objekt, kamor morajo še kralji in cesarji peš. Kakor omenjeno, so vse hiše od vrha do tal lesene. Zadnje dni pa si gradi neki Omerza zidovje in leša in cementa. Kako bo s svojo hišo zadovoljen, bo pokazala prihodnost. To silišče pod Rakovnikom je pač skromno, a ne žalostno kakor ono v mestni gromozni jami.

Na Kodeljevem blizu železne ceste je v delu povečanje Pečarjevega gospodarskega poslopja. Poslopje je pokrito in v grobem malone dozidano. Cesta mimo tega poslopja in drugih hiš je v delu, kar bo kolikor toliko vplivalo na nadaljnje zidanje večjih in manjših hiš ob njej. — V bližini Ceste ob Ljubljani si bosta napravila skupno dvodružinsko prtilično hišo tramvajvska službenca Herman in Rotman. Da bosta stavbne stroške laglje zmagovala, sta sklenila vsak prost čas pri zgradbi pomagati. Zidanje bo vodil zidarski mojster Anton Mavrič.

V Vodmatu je v grobem sezidana, a še ne pokrita visokoprtilična, enonadstropna hiša ob cesti, ki gre vzporedno z Zaloško cesto. Hišo je namenil oče Oražem svoji hčerki. — Ob cesti, še ne dokrajeni cesti se koplje svet za temelj visokoprtilični, enonadstropni Oražmovi hiši. Obe hiši bo zidal zidarski mojster Mihael Zrimšek. Zadnji čas je že, da se obe imenovani cesti zvežeta z novo ulico mimo šolskega poslopja, da odpade ljudem velik ovinek, kadar hočejo v mesto ali iz mesta domov. Kadar se tukaj odpre zaželeni izhod na Zaloško cesto, bo tamkajšnji svet veliko več vreden, pa tudi hiše bodo pridobile na svoji veljavi.

V Rožni dolini v bližnji Večne poti je v malom sezidana in pokrita visokoprtilična

hiša s podstrešnim stanovanjem. Z delom se tako niti, da se bo njen gospodar Edvard Ferschnik, član orkestra Nar. gled., že pred zimo vselil pod svojo streho. Zidarska dela izvršuje zidarski mojster Valentin Battelino. — Na cesti V se adaptirajo stanovanja v visokem pritličju in v prvem nadstropju vile (štev. 35), ki je lastnina knjigovodje Antona Geržiniča. Prezidavo izvršuje inž. Dukič.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 14. septembra 1929, katoličani: Poviš. Sv. Kr.; pravoslavni: 1. septembra. Simeon.

Jutri: Nedelja, 15. septembra, katoličani: Nikodem; pravoslavni: 2. septembra, Mamant.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Poročnik Njene Visokosti. Kino Ideal: Oni, ki žive od talice.

Akademija gledal. igralcev ob 20. v Unioni.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Kino Matica: Poročnik Njene Visokosti. Kino Ideal: Oni, ki žive od talice.

Umetniško - bohemska večer Udrženja gledal. igralcev v Unioni.

Zupni zlet viškega Sokola.

Film ZKD: Pomorska bitka pri Falklandskih otokih ob 11. v kinu Matica.

Sport: Hazena Ljubljana: Murska Sobota ob 16.30 na igrišču Ilirije, pokalna nogometna tekma Primorje: Hermes ob 16.30 na igrišču Primorja. Lihkotletski dvomatch Ilirija - Primorje na igrišču Primorja ob 14. na igrišču Primorja.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Piccoli, Dunajska cesta; Barkarčič, Sv. Jakoba trg.

Sokol

Bratje in sestre!

Zupni zlet sokolske župe Ljubljana se bo vršil jutri v nedeljo 15. t. m. na Viču pri Ljubljani. Letošnji župni zlet, ki se bo vršil ob priliki 20letnega jubileja naše župe in društva na Viču, naj pokaže vso moč in disciplino naše župe, kot najmočnejše v JSS. Župno staršinstvo, načelnikstvo in društvo na Viču je izvršilo vse priprave v največji točnosti in z največjim upom, da se bo dosegel z zletom vsestransko kar največji uspeh. Vse te naše nade in želje se pa bodo spomnile v tem slučaju, ako se bodo društva zavedala velikega pomena zleta in pokazala s svojjo čim večjo udeležbo kaj more in morajo storiti Sokolstvo. V sled tega pozivamo ponovno vsa društva in članstvo naše župe, da se udeležijo zleta v polnem številu; vsako društvo naj bo na zletu čim številneje zastopano. Predvsem pozivamo in prosimo članstvo ljubljanskih in okoliških društev, da se udeležijo zleta in povorke v velikem številu. Ljubljansko meščanstvo pa prosimo, da pokaže ob tej priliki s svojo naklonjenostjo in pozornostjo, da zna ceniti vztrajno in narodu koristno sokolsko delo. Odhod povorke na Vič je popoldne ob 2. uri izpred Mestnega doma. Sokolstvo na plan in z veseljem naj zažene zopet po ljubljanskih ulicah zvoiki sokolskih tromb in ponosni korak našega članstva naj nas popelje na prijazni Vič, da pokažemo uspehe in delo od zadnjega župnega zleta l. 1926. ZDRAVO!

STAREŠINSTVO SOKOLSKE ŽUPE LJUBLJANA:

Nande Marolt, Stane Flegar, starosta, tajnik

Stane Vidmar, načelnik

— — — — —

O je!

— Prijatelj, kako si praznovalec god?

— Letos me je žena zares presenetila.

— S katero?

— Zakaj pravzaprav poiete, milostiva?

— Da ubijem čas.

— Izbrali ste si res kruto orožje.

Stanovalci Rdeče palače na Poljanski cesti

Palača je stala 15 milijonov Din, na letni najemini pa donaja mestni blagajni nad 1 milijon dinarjev

Ljubljana, 14. septembra.

Bitka za stanovanja v Rdeči palači na Poljanski cesti še ni pozabljena. Vsak član stanovanskega odbora je moral sprejeti do 1200 prosilcev, pisem pa je prejel gotovo okoli 300. Vsak hišni najemnik, naj mu je bilo stanovanje sodno odpovedano ali ne, je hotel postati »vitez Rdeče palače«, kakor so krestili hudomušnejši številne prosilce. Končno, po več mesecih obravnavanja, je padla odločitev. Selitve so se pričele 1. avgusta, končale pa so se v glavnem preteklega dne.

Podrobnosti o Rdeči palači so bile že objavljene, zato se omejimo na naslednje podatke:

Celoten blok Rdeče palače obsega iz 10 parcel s skupno površino 6950 m², od katere je zasedanih 5140 m². S parcelami vred znašajo stroški palače 15 milijonov Din.

Da so stanovanja najmoderneje urejena po vzoru velikih stanovanjskih palač v inozemstvu, je menda samo ob sebi razumljivo. Ljubljana se je hotela postaviti v Rdečo palačo in to se ji je tudi posrečilo. S ponosom jo bomo lahko razkazovali tujcem kot primer stavbene podjetnosti ljubljanske mestne občine.

Rdeča palača, za katero je izdelal načrt in vodil stavbna dela inž. g. Mušič, ima

Stopnišče I.

II. nadstropje: dvosobno št. 2 (14.000) Ivan Lautar, magistratni poddirektor v p.; trosobno št. 3 (14.225) Franc Vrhovnik, profesor;

III. nadstropje: dvosobno št. 4 (14.000) Sava Tripkovič, divizijski general, trosobno št. 5 (14.100) dr. Ernest Mayer, oblastni sanitetni referent;

IV. nadstropje: dvosobno št. 6 (12.000) Fr. Albrecht, tajnik teološke in medicinske fakultete; trosobno št. 7 (14.025) Kamilo Miklič, prokurist;

stanovanje v strešnem nastavku: trosobno št. 8 (13.500) Veličan Fink, mestni blagajnik v p.

Stopnišče II.

Pritličje: dvosobno št. 4 (7250) Franc Theuerschuh, drž. zvaniknik;

I. nadstropje: dvosobno št. 5 (7350) Jakob Kremžar, strojevodja;

II. nadstropje: štirisobno št. 6 (16.300) Viljem Rohrman, kmetijski svetnik, dvosobno št. 7 (7350) Josip Volčič, višji finančni inšpektor;

III. nadstropje: štirisobno št. 8 (16.150) dr. Franta Mis, mestni zdravnik, dvosobno št. 9 (9200) Marija Likar, vdova učitelja;

IV. nadstropje št. 10 (15.650) dr. Josip

št. 10 (9600) Stanko Legat, šolski upravitelj; dvosobno št. 11 (7400) Luiza Zickero, uradnica v p.; dvosobno s kabinetom št. 12 (7825) Avgusta Sone, vdova;

III. nadstropje: dvosobno št. 13 (8.250) Janko Vidmar, sodni nadofic.; dvosobno št. 14 (9600) Ernest Kramaršič, davčni upravitelj; dvosobno s kabinetom št. 15 (9850) dr. Nikolaj Omerza, profesor.

Stopnišče VII.

Pritličje: trosobno št. 1 (10.950) dr. Rudolf Kolarič, prof.; trosobno št. 2 (10.950) Juš Kozak, profesor;

I. nadstropje: trosobno št. 3 (11.525) Vinko Borštner, vladni svetnik; trosobno št. 4 (11.525) Pavel Plešničar, učitelj;

II. nadstropje: trosobno št. 5 (11.425) Josip Gagel, trgovec; trosobno št. 6 (11.425) Franc Selan, magistratni uradnik;

III. nadstropje: trosobno št. 7 (11.175) Alojzij Gregorič, direktor; trosobno št. 8 (11.175) dr. Savnikova;

IV. nadstropje: trosobno št. 9 (11.175) Rado Pavlič, profesor; trosobno št. 10 (11.175) Jakob Rupelj, carinski inšpektor.

Stopnišče VIII.

Pritličje: enosobno s kabinetom št. 1 (4775) Avgust Jerančič, hišnik; dvosobno št. 2 (8025) Jakob Keržan, policijski stražnik v p.;

I. nadstropje: dvosobno št. 3 (9100) Ivan Slaiz, profesor; dvosobno št. 4 (7975) inž. Bogdan Pahor; dvosobno št. 5 (7975) Anton Logar, okr. tajnik;

II. nadstropje: dvosobno št. 6 (8975) Božo Borštner, urednik »Jutra«; dvosobno št. 7 (6975) dr. Anton Vodnik, knjižničar; dvosobno št. 8 (7825) Ante Gnidovec, drž. uradnik;

III. nadstropje: dvosobno št. 9 (8800) Ivan Rozman, višji sodni ofic.; dvosobno št. 10 (6700) Anton Gaspari, cest.; dvosobno št. 11 (7700) Stanko Trček, uradnik;

IV. nadstropje: dvosobno št. 12 (8800) Ivan Kocjan, uradnik OUZD; dvosobno št. 13 (6700) Alfonz Vakselj, rav. kina Matice; dvosobno št. 14 (7600) Franc Čemažar, profesor.

Stopnišče IX.

Pritličje: enosobno št. 1 (5450) Beno Finz, knjigovodja, enosobno št. 2 (5150) Iv. Oblak;

I. nadstropje: enosobno št. 3 (6050) Josip Moretti, uradnik OUZD; enosobno št. 4 (5750) Karol Arko, poštni uradnik;

II. nadstropje: enosobno št. 5 (6000) Leopoldina Zupan, magistratna uradnica; enosobno št. 6 (5675) Marija Rožkar, vdova;

III. nadstropje: enosobno št. 7 (5800) Ivan Krašovec, zvaniknik drž. žel.; enosobno št. 8 (5500) dr. Josip Pipenbacher, gimnazijski ravnatelj;

IV. nadstropje: enosobno št. 9 (5575) Ivan Safonik, žel. uradnik; enosobno št. 10 (5450) Franc Šarabon, poslovodja.

Stopnišče X.

Pritličje: dvosobno št. 1 (8350) Miloš Ožegovič, podpolkovnik; dvosobno št. 2 (8050) Zvonimir Gregorič, policijski uradnik; dvosobno št. 3 (6600) Josip Marinčič, kapetan I. kl.; dvosobno št. 4 (7400) Dragotin Maras, major;

I. nadstropje: dvosobno št. 5 (8600) Anton Podbevšek, urednik »Slov. Narod«, dvosobno št. 6 (8825) Minka Kocjan; dvosobno št. 7 (6800) Viktor Čuha, pisar. ravnatelj; dvosobno s kabinetom št. 8 (9200) Pavel Jereb, inšpektor drž. žel.;

II. nadstropje: dvosobno št. 9 (8475) Josip Kozak, telovadni učitelj; dvosobno št. 10 (8600) Stanko Ribnikar, davčni upravitelj; dvosobno št. 11 (6800) Anton Virant, prevodnik cestne žel.; dvosobno s kabinetom št. 12 (9025) Anton Cotar, uradnik;

III. nadstropje: dvosobno št. 13 (8475) Vekoslav Erjavec, uradnik; dvosobno št. 14 (8575) Tone Seliskar, učitelj; dvosobno št. 15 (9050) Janez Završan, pisar. ravnatelj v pok.

Skupno prejema mestna blagajna letne najemnine vseh št. najemnin za poštne urad v znesku 26400 Din 977.375 Din. V tej svoti še ni vštetja najemnine za mestno zastavljalnico, ki bo znašala okoli 50.000 Din, na dalje za policijo in dvoje stanovanj, ki so še prazna. Skupno bo torej prejela mestna blagajna na letni najemini nad 1 milijon Din.

Ko dovrši gradbeno vodstvo v palači trotoar, se bo preselil v njegove pisarniške prostore, kjer se nahaja stanovanje za samca g. Možina, uradnik mestnega magistrata. V pritličju stopnišča I. je nastanjen na eni strani poštne urad, na drugi pa mestna zastavljalnica. V palačo se bosta vselila še policija, za katero so rezervirani prostori poleg poštne urada in nadzornik policijske straže. Stanovanje za slednjega je bilo pomotoma oddano in se je stranka vnela vanj, a se bo morala preseliti v kako drugo mestno hišo. Radi oddaje tega stanovanja je nastala med občino in policijo mala afera, ker se brani policija vselitve se v palačo, dokler ni izpraznjeno stanovanje za njenega nadzornika. Policijska stražnica dobi v suterenu tudi nalašč zanj zgrajen policijski zapor.

Mimo navedenih stanovanj se nahajajo v palači tudi dva slikarska ateljeja in na glavnem dvorišču 11 garaž za avtomobile.

DANES 14.

„AKADEMIJA“
GLEDAL ŠKIH IGRALCEV
ob 20. v Unionu

Sokoli-jahači

Jutri ob 12.30 se zberemo v jahalnici na Bleiweisovi cesti, kjer bo pripravljenih nekaj konj. Vabljeni še posebno vsi bratje, ki imajo lastne konje ali ki si jih morejo izposoditi, da bo udeležba čim večja.

Jezdri odsek.

Sport

Ljubljana: Murska Sobota. Jutri bo imela naša športska publika prvič priložnost gledati borbo mestnih reprezentanc Ljubljane in Murske Sobe, te. Tekme, ki so se doslej odigrale med družino Mure, katere zastopa to pot Mursko Soboto in med družinami ljubljanskih klubov, so vzbudile vsakokrat največje zanimanje, to pa posevem upravičeno, kajti Mura slovi danes kot najjači klub v naši državi. Najboljši dokaz njene moči je njena zadnja zmaga nad državnim prvakom Mariborom, s katero si je Mura priborila prvo mesto prvenstvene tabele Slovenije v letošnji pomladni sezoni. Družina Mure ima svojo najboljšo oporo v vratarici Cimpermanovi, ki ima običajno glavno vlogo pri njenih zmagah. Tudi družina Ljubljane je tokrat zelo močna. Njena edina šibka točka je vratarica, ki pa ima izvrstno oporo v Brodarjevi in v krilski vrsti, v kateri je omeniti zlasti najmlajšo igralko naše reprezentančne družine Urbasovo, ki je izreden hazenski talent. Napadalni trio naše družine je eden najboljših, kar smo jih mogli postaviti v zadnjih letih, tako da z zaupanjem lahko pričakujemo, da bo Ljubljana dobro in uspešno zastopana. Vstopnica k prireditvi je zmerna, tako da je poset omogočen vsakomur. Tekma se vrši na igrišču Ilirije ob 16.30.

Ljubljana na pragu jeseni

Zadnji dnevi kopalne sezone — Kako je milostiva ugnala podjetnega možička — Študenti se vračajo, lastavke nas zapuščajo

Ljubljana, 14. septembra.

Ljubljanci so zadovoljni. Lani v tem času je bilo kopalne sezone že konec, konec je bilo poletnega rajanja, flirta in podobnih zadev, letos se pa vreme dobro drži in vse kaže, da se bomo kopali tja do oktobra ali pa še čez. Septemberska vročina namreč prav nič ne zaostaja za ono v avgustu in Ljubljanci so prepričani, da gre vse to na račun letošnje zakasnele kopalne sezone. Saj je ves maj lilo in tudi junij ni bil nič prida. Baje imamo tako idealno vreme samo po zaslugi nekega odbora, ki je poslal pritožbo na najvišjo vremensko instanco in je zahteval, da se sezona podaljša najmanj za celi september.

Istega mnenja je morala biti tudi Ilirija, ki je šele koncem sezone najela plavalnega trenerja. No, pa je imela prav, čeprav so se ji nekateri smejali. Trener ima res priliko pokazati svojo plavalno umetnost tudi v septembru in baje se prav resno trudi vteptati našim fantom v glavo ali bolje rečeno v noge, plavalno umetnost. Naš urednik je imel priliko opazovati ga, kako je tekal po kopališču gor in dol, zmerjal in kritiziral vse vprek, popravljaj napake, kričal, da mu stil ne ugaja in da naj nikar ne plavajo kakor plahi. »Sic«, je dejal dolgo krakemu Rogiju, ki ga pozna nemara pol Ljubljane, kajti ga je čez pleča še enkrat več kakor drugih, v višini se pa približuje že drugemu metru »wozu haben Sie denn die Füsse?« »Na und Ihr Still!« In tako dalje! Nad vsakim je robančil, vsak je moral na njegov ukaz gor in dol, pa semtertja, včasih kar do onemoglosti.

»Jih bo zrihtal, so dejali Ljubljanci, ki so opazovali njegov trening. Je prav, naj jih le!

Spričo podaljšane letne kopalne sezone in skoro gotovega dejstva, da se nam obeta tudi zimsko kopališče, je torej res odveč načrt nekega Ljubljancina, ki se je navduševal za idejo, da bi kazalo zemljo premakniti iz tečajev in pomakniti Ljubljano bolj proti ekvatorju, češ, da bi imeli potem večno poletje in polt kakor zamorci. Edino to bi v tem primeru lahko prislevali med izgubo, da bi na barju še vedno ne bilo močče saditi riža ali pridelovati kave, o čemur so nekateri že resno razmišljali. To seve samo v primeru, da bi se jim res posrečilo Ljubljano pritegniti bolj k ekvatorju.

Lastavke se že selijo, študenti se pa vračajo v Ljubljano. Mesto je zadnje dni kar oživalo. Na promenadi je zvečer prav živahno, študenti stoje v grupah, se pomenkujejo o začetku pouka, o izpitih, knjigah, lepo prebitih počitnicah itd. Splošna tema je sola. Pred Mestnim domom je precej živahno. Na dijaškem sejmu cvete kupčija. Za »prvo« in »peto«, za »tretjo« in »osmo« in če bi bila deveta, bi ponujali tudi za drugo. In poleg knjig postrežejo tudi z drugim, n. pr. z notami.

»Zelite Poljubljam Vam roko, madam?« vpraša nadebudni študent damo, ki se je vsutila med njega. »Ali pa morda Ramono?« Ta ni več moderna. Morda kaj novejšega, originalnejšega? Ej, študentje ga pa res pinejto.

S študenti se vračajo tudi letoviščarji. Z morja, iz lepe Rogaske Slatine, skoro že mondenega Bleda, z vročega Raba, zelene Lidla ali celo iz Monte Carla. Teh je sicer najmanj, povedati si pa imajo največ. No, in te dni so se vrnili iz romantičnega kopališča tudi trije Ljubljanci, o katerih kroži zdaj po mestu prav zabavna in pikantna zgodba.

Pravzaprav gre za nekaj zakonski trio. On, ona in njegova prijateljica. Milostiva se je na morju imenito bavala. Družba je bila izvrstna, moški kavalirji od sile prijazni in sploh vse fletno. Edino kar je milostivi grenilo veselje, je bilo, da je mož le preveč tičal skupaj s prijateljico, ki sta jo bila povabila s seboj. Mislila pa je, da gre samo za nedolžen flirt, kakršnega si je prvotno želela večkrat tudi sama.

»Saj ima skoro pravico do nekakšne kompenzacije,« si je mislila na tihem in ni si belila glave. Ker je za možiček le preveč gledal čez zakonski plot, je milostiva sklenila stopiti mu na prste.

— Prav nič ne nasprotujem tvojemu flirtu z mojim možem — je dejala prijate-

ljici. Anica, poznam te in zavoljo mene lahko z njim koketiraš. Toda samo pod pogojem, da mi vse poveš, in da ga pošteno oskubesh. Si razumela?

Anica jo je debelo pogledala, milostiva je pa nadaljevala.

— Ne glej me tako začudeno, stvar je popolnoma resna. Denarja, ki ga zapravi moj mož v hrepenenju po ljubavnih pustolovčinah, hočem biti deležna. To je pa mogoče samo, če sem z njegovo ljubico v najboljših odnosih. Obljubiti mi moraš, da mi daš najmanj polovico denarja, ki ga s poljubij in flirtom izdaviš od mojega moža.

Anica je spoznala, da ima prijateljica prav in kar čez noč je nastalo novo razmerje. Milostiva in Anica sta se v nove razmere kmalu zvele, »one se pa ni mogel. Za kvartanje in za ruleto mu je začelo primanjkovati, pa tudi slabše cigare je moral kaditi. Bara in kavarne se je začel izogibati. Kar je prihranil, je milostiva kot delničarka njegove zakonolomstva naložila v banko.

Beje je ta idila trajala vse dni bivanja na morju. Zakonski trio se je dne dni vrnili v Ljubljano, prijateljici v najboljšem razpoloženju, mož pa zelo slabe volje. Toda lepi poletni idili grozi jesenska slana. Mož se je baje ljubice naveličal. Njegova pametna žena je to opazila in sedaj išče novo prijateljico.

Ce hočemo spregovoriti tudi o bilanci letošnjega kopanja, moramo ugotoviti, da je bila zelo ugodna. Maj in junij sta bila prilično enaka lanskem, česar pa o juliju in avgustu ne moremo trditi. V obeh mesecih lani skoro ni padla kaplja dežja, do čim smo imeli letos več deževnih in hladnih dni. Koncem julija in avgusta se je vreme kisalo. Najlepše je odrezal do sedaj september. Ze tri tedne ni bilo dežja in vse kaže, da bo sezona res trajala do oktobra.

Lepih kopalnih dni je bilo doslej okoli 100, kar približno odgovarja našim razmeram v lepih poletjih. Zato je tudi bilanca naših kopališč zadovoljiva. Najbolje se je menda odrezala Ilirija, ki je lahko zadovoljna z vremenom in obiskom; slabše se je odrezala mestna občina. Ljubljanci je izgubila na svoji prilivčnosti. Kopališče je bilo slabše obiskano kot lani. Krivda je deloma v tem, da je pustila občina zmanjšati bazen, na drugi strani je pa večino Ljubljancanov zvalila Ilirija. Več kopalcev kot mestna občina je imela divja rivijera na »Spic« in na obeh bregovih Ljubljaniče ter Grubarjevega prekopa.

Tudi v Mednem ni bil obisk zadovoljiv. Kopališče je nekam od rok in pride za Ljubljancane samo ob nedeljah in poštveh. Res je lega kopališča idealna, vendar pa vse kaže, da Ljubljancanom kopanje na Jezici in v Tomačevem bolj ugaja. Tako je vsaj soditi po obisku.

Ljubljanska porota

Pretep in uboj v Šiški

Zadnjega julija letos so bili nekateri fantje iz Ljubljane v Müllerjevi gostilni v Janševi ulici v Šiški. Doktor so sedeli v gostilni, ni bilo nič hudega in ko jih je dobrodušni gostničar opozoril na policijsko uro, so odšli iz gostilne. Ko so pa prišli na dvorišče, so se hoteli nekateri pehlati z vozom pred kavarno »Triglav«. Tega pa ni dovolil Avgust Rojc in začel se je prerivati s Stankom Fabjanom. Bratu Avgustu je prišel na pomoč obdolženi Ivan in vnel se je s spočen pretep. Fantje so se bili s pesmi, le Ivan je bil oborožen z nožem ter je lahko poškodoval Zalca Avgusta. Ker so bili fantje jezni, da se Ivan tepe z nožem, so ga prerili na cesto, kjer se je še nadalje tepel s Stankom Fabjanom ter ga zabolil v prsa, da je lant že drug dan umrl. Dan pred je pa Ivan tudi lahko poškodoval z grabljami na komolcu Franceta Homca. Obdolženi je v preiskavi ves čas trdil, da je samo branil svojega brata in mahal okoli sebe, ne da bi nameraval koga poškodovati, še manj pa usmrtiti.

Razpravi predseduje sodnik okrožnega sodišča dr. Kaiser, a prisodnika sta sodnika okrožnega sodišča Kralj in Velušček. Državno tožilstvo zastopa državni tožilec Javoršek, a obdolženca zagovarja dr. Krejčič.

Na podlagi izpovedb prič je državni tožilec umaknil obtožbo radi uboja in predlagal kaznovanje radi prekoračenja silobrana. Obravnava, ki je zadnja v jeenskem zasedanju, ob sklepu lieta še ni bila končana.

Pogled na Rdečo palačo s Poljanskega nasipa

10 traktov ali objektov, ki so vsi strogo ločeni po dvoriščih in stopniščih. Lega vseh stanovanj je taka, da ima najmanj ena soba južno, vzhodno ali zahodno sonce. Vse sobe, katerih velikost znaša do 35 m², in predsobe imajo parketna tla, slikane so v svetlih enobarvnih tonih v apnu, dočim so okna in vrata plečkana in lakirana s svetlo barvo. Vsako, tudi najmanjše enosobno stanovanje ima poleg ostalih pritliklin kopališč z najmodernejšo Junkersovo plinško pečo in balkon.

V vseh objektih je napeljan plin, električna razsvetljava in vodovod. Vsak objekt ima svojo pralnico v podstrešju. V vsakem stopnišču je montirano dvigalo za kurivo, izpeljano iz kleti do podstrešja.

Gradbeni urad izdelal še trotoar

Gradbeno vodstvo je še vedno v palači. Hočeš nočeš mora biti vsem stanovanjem tudi nekakšna vrhovna instanca, na katero se vsako obrača, kakor hitro ni v stanovanju kaj v redu. Obenem s selitvami so se množile tudi stranke v pisarni gradbenega vodstva.

— Gospod inženjer, v našem stanovanju štedilnik ne vleče.

— Ste že preveč naložili vanj. Poskusite najprvo s papirjem in ko povleče, šele zakurite!

— Pri nas pa zvonec ne funkcijonira in vendar je bil šele predčerašnjim montiran!

— Ste ga že pozabili naviti!

— Ali ga je treba navijati?

— Seveda!

— Gospod inženjer, kje pa naj perilo razobešamo?

— Par dni še potrpite, da vam postavimo na dvorišču stebre. V kratkem boste lahko sušili že v sušilnici pod streho.

— Ali bo lahko vsak sušil, kadar bo hotel?

— Ne, stranke se bodo vrstile. Sicer pa prejmete pisмено obvestilo, kolikokrat na mesec boste lahko do konca leta prali in sušili perilo in ob katerih dneh.

— Gospod inženjer, kaj pa trotoar, ali ga boste postavili ali ne?

— Seveda ga bomo!

Ta preklicani trotoar bi moral biti že pred dnevi postavljen. Pošiljatev robnikov je sicer že prišla, a so robnike prevzeli za Vegovo ulico, kjer so baje bolj potrebni, ker se bliža proslava Napoleoneve Ilirije in morajo biti dela tam do 14. oktobra že dovršena. Sedaj se pričakuje nova pošiljatev robnikov in kakor hitro pride, bodo takoj začeli delati trotoar.

Trotoar dobe vsi objekti, da bo povsed mogoč dohod v palačo po njem. Sredi velikega dvorišča bodo zasadili vrsto topolov, prav tako pa tudi ob Ljubljanci med stranskima traktoma. Stranska dvorišča bodo posuli z gramozom, v vežah ali sklonah pa položili na betonirana tla lesene kocke.

Zanimivo je, da vodi skoz Rdečo palačo s Poljanske ceste javna cesta na cesto ob Ljubljanci. Cesto ob Ljubljanci bodo regulirali po načrtih mojstra Plečnika obenem z reguliranjem velikega cestnega kompleksa na Ambroževem trgu in čez šentpeterski most proti Taboru.

V Rdeči palači stanujejo (številke v oklepaju pomenijo letno najemino, ki se ravna po velikosti stanovanja):

Fischinger, sodni svetnik, dvosobno št. 11 (9.100) Franc Kapus, profesor.

Stopnišče III.

Pritličje: dvosobno št. 1 (7.450) Ludovik Oster, magistratni sluga; dvosobno št. 2 (7225) Alojzij Ljubič, magistratni sluga;

I. nadstropje: dvosobno št. 3 (7850) Stane Podreberski, poštni uradnik; dvosobno št. 4 (7650) Marija Jereb, vdova mestnega poslovnika;

II. nadstropje: dvosobno št. 5 (7775) Ferdo Vovko, monter; dvosobno št. 6 (7550) Leon Fink, strokovni učitelj;

III. nadstropje: dvosobno št. 7 (7525) Miha Škrivovnik, strojevodja; dvosobno št. 8 (7300) Pavel Glaser, uradnik poštne direkcije;

IV. nadstropje: dvosobno št. 9 (7525) Ig. Fink, davčni izvršilec; dvosobno št. 10 (7300) Albin Tomc, tehnični uradnik.

Stopnišče IV.

Pritličje: enosobno št. 1 (5350) Ludovik Novohradski, strojevodja; enosobno št. 2 (5575) Viktor Fritsch, hranični uradnik; I. nadstropje: enosobno št. 3 (5950) Frančiška Rozman, trgovska nastavljenka; enosobno št. 4 (5975) Cecilija Žabjek, postrežnica;

II. nadstropje: enosobno št. 5 (5850) Marija Spell, magistratna uradnica, enosobno št. 6 (5875) Joško Kozlevčar, uradnik;

III. nadstropje: enosobno št. 7 (5700) Ladielav Gabršek, knjigovodja, enosobno št. 8 (5700) Marija Klun, vdova;

IV. nadstropje: enosobno št. 9 (5625) Anton Gorjanc, uradnik; enosobno št. 10 (5650) Anton Zitnik, strojni stavec.

Stopnišče V.

Pritličje: enosobno št. 1 (4775) Matija Zupančič, strojevodja; dvosobno št. 2 (8025) Anton Ravnik, profesor;

I. nadstropje: dvosobno št. 3 (9100) Ivan Bajžel, učitelj; dvosobno št. 4 (7075) Joško Campa, sod. oficijal; dvosobno št. 5 (7975) Kamilo Kratochwill, kanclist;

II. nadstropje: dvosobno št. 6 (8975) Vinko Gregorič, učitelj; dvosobno št. 7 (6975) Ivan Kralj, dež. sodni svetnik; dvosobno št. 8 (7825) Anton Rupnik, magistr. pisar. ravnatelj;

III. nadstropje: dvosobno št. 9 (8800) Anton Dragan, strok. učitelj; dvosobno št. 10 (6700) Joško Škof, knjigovodja, dvosobno št. 11 (7700) Lucija Trampuš, učiteljica;

IV. nadstropje: dvosobno št. 12 (8800) Vilko Mazi, strok. učitelj, dvosobno št. 13 (6700) Josip Škerlavaj, sodni nadoficijal; dvosobno št. 14 (7600) Leopold Jak, poslovodja.

Stopnišče VI.

Prit

Dnevne vesti.

— Opozorilo staršem dijakov 7. razreda realnih gimnazij. Prosvetni inspektor razglasa: Z začetkom letošnjega šolskega leta se bo 7. razred na realnih gimnazijah cepil na dva oddelka: na takozvani A-tip, v katerem prevladujejo lezikovni predmeti, in B-tip, v katerem prevladujejo realni predmeti. Razlika teh dveh tipov je v naslednjih predmetih: v A-tipu latinščine 5 tedenski ur, v B-tipu 2 uri; v A-tipu rusščine 3 ure, v B-tipu ni; v A-tipu kemije ni, v B-tipu 2 uri; v A-tipu matematike 2 uri, v B-tipu 4 ure; A-tipu opisne geometrije ni, v B-tipu 2 uri. V ostalih predmetih se tipa ne razlikujeta. Razume se, da se bosta oba tipa prihodnje leto nadaljevala tudi v 8. razredu.

— Velik uspeh jugoslovenskega skladatelja v Argentini. Jugoslovenski skladatelj Josip Stolcer - Slavenski, ki je študiral nekaj let v Pragi, je dosegel te dni s svojo »Balkansko simfonijo« velik uspeh v Buenos Airesu. »Balkansko simfonijo« so igrali pred leti tudi v evropskih mestih, v Berlinu, Varšavi, Hamburgu itd. in povsod je bila sprejeta z navdušenjem. Letos pride na koncertni repertoar v Monakovu in Dortmundu.

— Odobrena inženjska praksa. Ministrstvo javnih del je dovolilo ing. Avgustu Jugu iz Maribora javno prakso na vsem ozemlju države, specialno iz kulturno - tehnične stroke.

— Iz državne službe. Za rudarskega računskega revidenta pri direkciji državnega rudnika v Zabukovci je imenovan bivši rudarski računski revident, zdej pisarniški pomožni delavec pri isti direkciji, Cvetko Kavčič.

— Iz »Službenih Novin«. V »Službenih Novinah« št. 213 z dne 12. t. m. je objavljen zakon o konvenciji med kraljevino SHS in Češkoslovaško glede reguliranja mesečnih terjatev in dolgov, nastalih pred 26. februarjem 1919 v prejšnjih avstro - ogrskih kromah med jugoslovenskimi in češkoslovaškimi upniki ali dolžniki. Konvencija je bila sklenjena v Pragi 7. novembra 1928.

— Zagrebški urednik ponesrečil na Tirolskem? Graška »Tagespost« poroča iz Innsbrucka, da pogrešajo zagrebškega urednika dr. Bobka, ki je v sredo napravil s svojo svadbeno izlet na planine pri Innsbrucku. Iz Innsbrucka je odšla posebna reševalna ekspedicija pogrešanima turistoma na pomoč.

— Dalmatinci se selijo v Ameriko. V Splitu je te dni pristal prekoceanski parnik »Martha Washington«, ki bo vkrcal 160 izselencev, od teh 120 Dalmatincev.

— Opozorilo turistom. SPD opozarja svoje člane na omnibus, ki vodi vsak dan iz Ljubljane v Cerklje, odhaja izpred Figovca ob 7. 18.30 in ob 18. 5. tem je omogočeno turistom priti v kratkem času na Krvavec. Iz Cerklj je 8 ure dobre hoje do Doma na Krvavcu. Cena vožnje je zmerna.

— Zastavitve planinskih koč. SPD namizja, da se zastavi jutri 15. t. m. Vodnikova koč na Velem polju. Jutri se zastavijo še sledeče koč: V kamniških planinah Čopova koč na Kokrškem sedlu, ki bo do nadaljnjega oskrbovana samo ob sobotah in nedeljah, dnevi pred prazniki ter na praznik, koč na Korošici in Frischaufov dom.

— Znanstvena predavanja v »Radio-Ljubljana«. Kakor v preteklem letu, se je odzval tudi letos Higijski zavod v Ljubljani vablu uprave Radio - Ljubljana, da prevzame organizacijo zdravstvenih predavanj. Vabijo se vsi gg. zdravniki, ki žele predavati v jesensko-zimski sezoni v »Radio - Ljubljana«, da javijo teme in termin predavanj zavodu. Zdravstvena predavanja se bodo vršila vsak ponedeljek ob 19. uri.

— Brezplačni obisk Higijskega muzeja. Higijski zavod v Ljubljani namerava drugo leto preurediti Higijski muzej na veleseljskem prostoru. Da si ga morejo ogledati vsi oni, ki ga do sedaj še niso posejeli, nudi vsem brezplačen obisk. Higijski muzej je odprt vsak dan od 15.—18. ure.

— Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana opozarja svoje člane, ki si hočejo dati nostrificirati svoje inozemske inženjske diplome, da dobijo vzorec prošnje v tajništvo sekcije.

— Kongres clonističnih organizacij v Osljeju. Dne 29. t. m. se vrši v Osljeju kongres clonističnih organizacij iz vseh krajev države, a kongres vlada precejšnje zanimanje.

— Oblina trgatve v Dalmaciji. V Dalmaciji, zlasti v šibenški okoliščini začne v ponedeljek trgatve. Trgatve bo izredno dobra in obilna. Samo v šibenškem okraju bodo pridelali 16 milijonov litrov vina. Po kakovosti je srodje prvovrstno. Zadnji vroči dnevi so bili zelo ugodni za vinogradnike. Cena mošča se ni znana, z' se pa, da bo zelo nizka. Mnogi vinogradniki, ki imajo še nerazprodane lanske zaloge vina, so v veliki zadregi, ker jim primanjkuje sodov in bodo prisiljeni prodati mošt za vsako ceno.

— Prijatelji C. M. družbe jutri v Kranj na veliko skupščino! Vožnja polovična, kupite pri blagajni cel vozni listek do Kranja in zahtevajte mokri žig.

— Plošča »Poljubljani Vam roko mada« in »Ramona« zopet prispelje. Naročite takoj, ker je bila prva pošiljka v 24 urah razprodana. Dobi se samo pri »GRAMOPON« A. RASBERGER, Ljubljana — Miklošičeva c. 34. Glej tudi današnji oglas. 519-n

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno in da manjše padavine odnosno nevihte niso izključene. Včeraj je bilo lepo samo v Sarajevu, drugod pa bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Solitu 31, v Skopju 28, v Zagrebu 27, v Ljubljani 24,5, v Beogradu 26, v Mariboru 24 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,5, temperatura je znašala 17 stopinj.

— Drugo ubilo delavca. V Vukovem Potoku pri Varnem se je te dni pripetila težka nesreča. Delavec Omer Ržnič iz Kladija je

sekal veliko drevo, ki se je nepričakovano zrušilo nanj in ga zmečkalo. Nesrečež je bil takoj mrtev.

— Božastnica padla v ogenj. V Rebrovcu pri Banjaluki se je te dni pripetila strašna nesreča. Seljakinja Milko Džebro je vrgla božast in padla je na ognjišče. Vnelo se ji je krilo in začela je goreti. Močno opečeno po obrazu in vsem životu so prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— Predjustifikacijo v Sremski Mitrovci. Te dni bo v Sremski Mitrovci justificiran razbojnik Ivan Odabašić in več njegovih pajdašev, ki so več let strahovali Slavonijo, Srem in Banat in izvršili mnogo zločinov.

— Velik požar v Gradjanah. V Gradjanah pri Virovitici v Slavoniji je te dni izbruhnil velik požar na posestvu seljaka Marka Viljevića. Posestvo je bilo hipoma v plamenih. Na pomoč so takoj prihiteli vaški gasilci, ki so pa zaman napejali vse sile, da bi se požar ne razširil na sosedna poslopja. Šele ko sta prispeli požarni brambi iz Virovitice in Suhopolja, se je posrečilo oženi pogasiti. Škoda znaša nad 100.000 Din.

— Risalno orodje kupite najbolje pri Fr. P. Zajc, optik, Ljubljana, Stari trg 9.

— Pisarna Podpornega društva slepih v Ljubljani se je preselila v Kličavničarsko ulico št. 3. II. nadstropje. Vhod Mestni trg 22 ali Cankarjevo nabrežje 13. Podpirajte zlasti sedaj najbednejše slepe. 6-L

Na reštavracijskem vrtu v »Zvezdi« bo v soboto in nedeljo, 14. in 15. PLES 11184

ob priliki petletnice Cvirnovega kapelnikovanja pri Krapežu.

Iz Ljubljane

— Vojaški obvezniki, ki so morda preleli od svojih vojaških obvezniških knjig, ki so odpuščajo z nepravilnimi ali netočnimi podatki, bodisi glede imena, bodisi glede rojstnih, domovinskih in drugih službenih podatkov, naj takoj potem svoje pristojne (evidenčne) obsebe prinesejo za popravilo svojih vojaških listin, da se s tem izognejo morebitnim neprijetnim. Vojaške listine morajo biti v popolni redu. Iz njih mora biti tudi razvidno, da se je obveznik vedno pravilno in pravočasno zlagal. Pri občinskem uradu vsakokratnega svojega bivališča (v Ljubljani pri mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 1/1.). Za točno vojaško zlagavanje so odgovorni predvsem obvezniki sami, dalje pa tudi njihovi sorodniki ter stanodajalci in službodajalci, ki bi ne smeli imeti zaposlenega nikogar, ki nima svojih vojaških listin v redu.

— Iz Nova gledališka sezona v ljubljanskem gledališču. Ljubljanska drama odprta sezono v soboto 21. tm. Otvoritvena predstava bo Goethejev »Faust«. To največje delo nemškega genija bo to pot drugič vpriporjeno na slovenskem odru. Pred 20 leti se je igral Faust v režiji takratnega intendant, višjega mag. svetnika, gospoda Frana Govekarja z Nučičem v naslovni vlogi. Marjetico je igrala gospa Borštnikova, Mefista pa g. Dragutinovič. Letošnjo vpriporitve Fausta je pripravil prof. Osiip Šest. Osnutke dekoracij je izvršil scenograf akad. slikar prof. Vavpotič, naslikala pa jih je gledališka slikarna pod vodstvom šefa g. Skružnjica. Pri tej vpriporitvi »Fausta« se bo prvokrat uporabil sistem mistrijskega odra, ki daje možnost hitrih izmenjav v sceni. To pa zato, ker ima več pozorišč.

— Iz Obnova hiš. Na Bleiweisovi cesti postavljajo oder ob trinadstropni hiši (št. 1). Hiša je last direktorje šum kraljevine SHS. Popravilo ometa in beljenje zunanega zidu bo izvršilo gradbeno podjetje G. Tönnies. — V Krakovski ulici je dal Ivan Bolta napraviti večja okna v pritličju enonadstropne svoje hiše (št. 20). Zdej se še popravilja omet, na kar se bo posloptje tudi poboljšalo. — V Florijanski ulici se obnavlja enonadstropna hiša (št. 30) Adele Uršič. V tej ulici sta se obnovila tudi enonadstropni hiši (št. 40 in 42). Gospodar prve je Andrej Primec, zadnje pa Jakob Jesih. — V Rožni dolini je bila zadnji čas pobeljena Vevrova prilična hiša (št. 9) na Cesti XV.

— Iz Regulacija Valvarzovega trga, Vegove in Gregoričeve ulice ter Rimske ceste hitro napreduje. Za bodoči Napoleonov spomenik na Valvarzovem trgu že stoji visok oder. V kotu ob Križevniškem vrtu se delajo betonski temelji za tri metre visok zid z arhitravom. V akladu z Vegovo ulico ponizujejo Gregoričevu ulico in preurejajo hodnik na Rimski cesti. V Vegovi ulici je že stopil v akcijo cestni valjar. S kopianjem sveta je zaposlenih približno 80 delavcev in z odvažanjem nakopanega materiala 12 voznikov.

— Iz Za sokolako slavnost na Viču se vrše velike priprave. Včeraj so pripeljali v prvih dopoldanskih urah visoke mlaje na veselilni prostor. Vse kaže, da bosta tamonje društvo in župa dostojno proslavila svoje dvajsetletnico. Ker ima mestni avtoBUS tik veselilnega prostora svoje postajališče, se pričakuje vsakako lepa udeležba tudi iz Ljubljane.

— Iz Maša zadušnica za padlimi bojevnik. Zveza rezervnih oficirjev ima jutri svojo kršno slavo v spomin na probol solunske fronte. Ob 6.30 zjutraj se bo vršila v frančiškanski cerkvi maša zadušnica za padlimi bojevnik. Zveza vabi v Ljubljani bivaloče člane, da počaste spomin za našo svobodo in ujediničenje padlih bovcov.

— Iz Društvo Skrb za mladino prosi svoje odbornike in člane, da se udeležijo veselice, ki jo priredi dr. Soča v nedeljo 15. tm. v Spodnji Šiški, v gostilni g. Pavličiča, Retninghaus. 520-n

— Literarne večer. L. Mrzel - Prigla bo v torek, dne 17. t. m. ob 8. zvečer v vestibulu Delavske zbornice (več vhod) na Miklošičevi cesti oril nekaj svojih objavljenih in neobjavljenih stvari, vstop prost.

— Iz »Soča«. V nedeljo 15. t. m. bo društvena prireditev ob vsakem vremenu. Spored: godba, petje, srečolov, ples, pri katerem bo sviral oddelček železničarske godbe društva »Sloga«. Začetek ob 15. Vstopnina 3 Digi.

— Iz Narodne galerije 9. redni občni zbor se bo vršil v soboto 28. t. m. v prostorih N. G. v Narodnem domu ob 17.

— Iz Velika veselica s trgatvijo grozdja se bo vršila jutri 15. septembra v gostilniškem salonu »Pri Jernejcu« v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 85. Ker je dobiček te prireditve namenjen v dobrodelne svrhe, se vabi k obilni udeležbi.

— Iz Na II. drž. realni gimnaziji v Ljubljani (Poljanska cesta) se je po odredbi prosv. inspektorja pouk preložil za en teden. Zato se vrši prva služba božja na tem zavodu v ponedeljek dne 23. septembra ob 8. uri zjutraj v cerkvi sv. Jožefa. Po končani službi božji naj se vse učenke in vsi učenci podajo v šolsko poslopje v svoje razrede, kjer bodo obveščeni o nadaljnjih ukrepih. Ravnateljstvo.

NUDIMO KREDIT VSAKOMUR!
Manufaktura
Redek
Josip Plankar, Ljubljana
Otresite se predsodkov in zahtevajte neobvezen ogled naše bogate kolekcije! —da

— Iz Umetniško-zgodovinsko društvo v Ljubljani namizja, da je za jutri napovedani izlet v Prekmurje odpovedan zaradi tehničnih zaprek. — Vršil se bo prihodnjo nedeljo ob vsakem vremenu. Priglašenci, ki se ne mislijo izleta udeležiti, naj to po dopisnici ali osebno sporoče na naslov dr. Stanko Vurnik, Narodni muzej, Ljubljana.

— Iz Cvirnova obletnica. Preleli smo: Redek jubilej slavi drevi na vrtu restavracije »Zvezda« splošni znani g. Cvirn. Danes namreč poteče pet let, odkar se s svojo bagodonečo godbo udeležuje ob strani očeta Krapeža. In je s tem jasno podan povod za primerno proslavo. In se bo seveda tudi slavilo, in bodo tudi pesalci prišli na svoj račun, ker bodo imeli danes in jutri, torej kar dva dni, priliko brusiti svoje podplate od zvokih Cvirnovega jubilejnega jazza. Ino so seveda iskreno vabljeni vsi prijatelji obletnice, pijače, godbe in plesa.

DANES 14.
„AKADEMIJA“
GLEDALŠKIH IGRALCEV
ob 8.0 v Unionu

— Iz Sokol Moste obvešča vse člane in članice, da v polnem številu udeležimo jutrišnjega župnega izleta na Viču. Odhod izpred Sokolske doma v Mostah ob 13. nato odkorakamo pred Mestni dom. Udeležba je obvezna. — Odbor Sokola Mste. 518-n

— Iz Pevske vaje Trgovskega društva »Merkur«. Pevski odsek Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani prične s ponedeljkom dne 16. t. m. ob pol 9 uri zvečer v društvenih prostorih Gradbišče 17-L z rednimi pevskimi vajami. Vabijo se vsi pevci člani in prijatelji društva ter osobito mladi trgovski narasčajniki, ki imajo veselje do petja. — Načelnik. 517-n

— Iz Začetek pouka na državnih realnih gimnazijah. Prosvetni inspektor je odredil, da se prične redni pouk na II., III. realni gimnaziji in na realki v Ljubljani šele dne 23. septembra. Šolska služba božja za te zavode je v nedeljo 22. septembra.

— Iz Poskušne vlog na Kette - Murnovi cesti. Včeraj smo poročali, da je bilo na Kette - Murnovi cesti vplomljeno v krojaško delavnico Ivana Krošlja. Pri tem smo pomotoma ometili, da je Kročelj krojaški mojster. Resni. Na ljubo ugotovimo da je gosp. Krošelj trgovec in ne krojaški mojster in da je bil vplomljen v manufakturno skladišče. Vlomilce je opazila Anžeta Streinerjeva in ne Stajnarjeva.

Iz Celja

— c Mestna plinarna celjska. Pretekli teden je priredila mestna plinarna celjska dva prav dobro uspela in obiskana predavanja o plinu in uporabi plina za kuhanje, pečenje, praženje in ogrevanje. Posetniki predavanja so se preprčili, da je uporaba plina v gospodinjstvu najcenejša, najhitrejša, najenostavnejša in najbolj praktična, osobito s sedanjim polnovrednim plinom, ki ga proizvajata mestna plinarna z novimi retortnimi peči. Smelo trdimo, da so vsi posetniki predavanja prepričani, da uporaba plina v kuhinji in gospodinjstvu ni samo olajšanje dela gospodinjstev, temveč prinaša tudi velike denarne prihranke, ker je kuha s plinom cenejša in je popolnoma nemogoče s premogom in drvmi pripraviti si jedi na tako pripraven, cenen in okusen način, kakor ravno s plinom. Vsakdo se bo pri ponovnih predavanjih lahko sam prepričal o naših trditvah. Čas prihodnjega predavanja bomo objavili posebej v dnevnikih. Za enkrat svetujemo vsakemu in vsem: Porabljajte plin v kuhinji in gospodinjstvu — vaša bo korist in zadovoljnost! Čim večji bo konzum plina — tem cenejši bo plin. Prijave za plinske instalacije in naročila za dobavo cenilnih in dobrih plinskih kuhlalnikov, štedilnikov, peči, kopalnice itd. sprejema mestna plinarna.

— c Dežurno lekarniško službo v Celju ima od danes do prihodnjega petka lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu.

Še nekaj o vrtnarski razstavi

Pod tem naslovom se je oglašil v sobotni številki »Slovenskega Naroda« v rubriki »Besedo imajo naši čitatelji«, — star ljubitelj cvetlic, ki ima v Šiški hišico in mu je ljubezniva soproga odstopila 6 m² vrtička, da se prosto razgiblje v udeleživanju kot domači vrtnar.

Ta gospod, ki se je podpisal kot »star ljubitelj cvetlic, se je v svojem navdušenju pač malo zaletel v kritiki o poklicnih vrtnarjih, — pa nič zato, samo, da je namen dober. Tudi jaz sem mnenja, da prinašajo vrtnarske razstave na veleselju premalo novosti in premalo tulega nam nepoznanega blaga. Povprašal sem ljubljanske trgovske vrtnarje — razstavljalce o vzrokih, pa so mi navedli, da so temu krive predvsem neugodne gospodarske prilike, ki ne dovoljujejo vrtnarjem — amaterjem nakupa dražjega, neobičajnega rastlinskega materiala. Manjka pa tudi še številnejša zanimanja za redke cvetlice, te krasne produkte narave in strokovne nege. Vrtnarji pa niso v položaju samo za razstave gošiti drag cvetlični material, za katerega vedo vnaprej, da ga ne bodo mogli prodati. Namen vrtnarskih razstav je predvsem dvigniti splošno zanimanje za vrtnarstvo. Vrtnar smatra, da so te razstave trgovskega značaja in razstavi predvsem ono, kar upa, da bo prodal. Ne glede na to pa je splošna kritika javnosti zelo ugodna in vsakdo hvali okusni aranžma vrtnarskih razstav. Spadam k oni ogromni večini obiskovalcev veleselja, katerim so vsakoletne vrtnarske razstave prijetne in zanimive in ki ne smatra teh prireditev za težanje za gojenje cvetja.

Kar se pa tiče nasveta, s čim naj okrasimo domove, priporočam pisca, da se obrne na Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani, ki mu bo radevolje z vsem na razpolago. Pa tudi ljubljanski trgovski vrtnarji so uljudni ljudje in mu bodo radi postregli.

Dobro bi bilo, da prirede ob priliki vrtnarsko razstavo vrtnarji — amaterji, do takrat pa, gospod star prijatelj cvetlic, ne mečite kamenja na ljudi, ki se trudijo z veliko požrtvovalnostjo nekaj prikazati, kar nas veseli.

Amater.

Nemško-češki zdravniki v Sloveniji

»Jutro« z dne 13. t. m. je poročalo o krasnem sprejemu, ki ga je priredil komisar mariborske oblasti nemško - češkimi zdravnikom v Rožaki Slatini. Ni poskrbel samo za njihov telesni blagor, temveč jim je nudil tudi umetniški užitek s povabilom pevskega zbora »Glasbene Matic« v Mariboru, ki je razveseljeval goste z našimi krasnimi, predvsem narodnimi pesmami. Zdravniki so bili oduševljeni in se niso mogli načuditi našim krasnim pesmim.

Vse drugače pa je poskrbel za goste iz Češke ljubljanski občinski odbor, oziroma komite, kateremu je bila poverjena naloga, da pripravi bivanje zdravnikom na Bledu kar najprijetneje. Res je, da ni bilo mogoče dobiti primernih prenočišč v hotelih, ki so še vedno prenapolnjeni, pač bi pa tudi lahko na Bledu iznenadili goste s petjem naših lepih pesmi in ne samo s sviranjem jazzbanda, katerega so gotovo že do grla siti. In ravno našo lepo pesem moremo pokazati vsakemu tučcu, to je naš naravni zaklad, ki ga vse premalno cenimo. Prireditveni odbor bi lahko povabil na ta večer našo »Glasbeno Matico«, »Ljubljanski Zvon«, »Ljubljano, itd., če bi pa to radi previsokih stroškov ne bilo mogoče, imamo nekaj izvrstnih vokalnih kvartetov, ki bi se tozadevnemu povabilu gotovo radevolje odzvali. Napravljeno je bila zopet velika pogreška in je želimo, da se več ne ponovi. — F. K.

— Baraka na Marilinem trgu. Pišejo nam: Mestni magistrat je na prošnjo stanovalec na Marilinem trgu svoječasno sklenil, da se odstrani na tem trgu nameščena lesena baraka, v kateri je bila trafika. Dasi je magistrat v rešitvi omenjene vloge napovedal, da bo barako dal odstraniti do 15. julija t. l., in dasi se je trafika že zdavnaj izselila v svoje nove prostore, vendar baraka še danes stoji na Marilinem trgu. Znano je nam, da je bila ta barak že pred meseci prodana, zato je nam nerazumljivo, zakaj se še vedno našla na svojem mestu. Pozivamo mestni magistrat, da se že vendar enkrat zgame in ukrene, da bo končno vendarle zgnila z Marilinskega trga nečedna baraka, ki pač sicer lepi trg.

Zobozdravnik

Dr. STANKO TAVČAR

specialist za zobozdravništvo in ustne bolezni

— ordinira od 8. — 10. in od 3. — 7. —

LJUBLJANA - SP. ŠIŠKA

Frankopanska ulica št. 23 (nasproti »Slograda«).

Težka nesreča na Privozu

Ljubljana, 14. septembra.

Na Privozu se je davi pripetila težka nesreča, katere žrtvi so morali prepeljati v bolnico.

Na Privozu gradi zidarski mojster Saksida dvonadstropno stanovanjsko hišo. Pri njem sta kot pomožna delavca zaposlena 20letni Peter Krošelj in 20letni Karel Osrečnik, oba iz južnih krajev države. Kakor običajno, sta tudi davi prišla na delo. Nosila sta zidarjem malto v zbitih koritih na stavbo. Bilo je nekoliko po 8., ko sta nesla zopet malto na stavbo. Skoro sta bila že na vrhu, ko se jima je pod nogami zlomila deska in strmoglavila sta s približno 10 metrov visokega odra.

Krošelj se je potolkel po obrazu, zadobil je notranje poškodbe in baje si je pretresel tudi možgane. Še bolj nesrečno je padel Osrečnik, ki je priletel naravnost na glavo. Prebil si je lobanjo, tako, da ima na glavi veliko zevajočo rano. Pretresel si je možgane, tudi se je potolkel po vsem životu.

Nesrečo so takoj opazili drugi delavci, ki so ponesrečenima priskočili na pomoč. Močili so ju in obvezali, obenem pa pozvali rešilno postajo. Kmalu je pridrvel rešilni avto, ki je ponesrečenca prepeljal v bolnico. Kakor nam javljajo iz bolnice, je stanje ponesrečenecv zelo kritično, zlasti je slab Osrečnik. — Kdo je kriv nesreče, še ni ugotovljeno. Baje je bila deska precej trhla in je bila nesreča skoro neizogibna. Policija preiskuje zadevo.

August Blanche:

134

Na valovih strasti

Roman

Nihče ni imel točnih vesti o tem vplivnem možu. Kdo drugi, če ne on, oče nevihte, bi mogel točno poročati o položaju v mestu?

Kajti tudi Odilon Barrot je odšel z ministrsko listo med ljudstvo.

— Odilon Barrot in Thiers! Thiers in Odilon Barrot! — je kričal pred drugo barikado.

Niso se mu smejali, pač so pa namerili nanj puške.

Zato je pobegnol, on, vodja opozicije, in ni se prikazal več, dokler ni kot minister francoske republike pomagal Avstriji in Neaplju poraziti republiko v Rimu.

V Tuilerijah je bilo ta čas vse obupano.

Kraljevska ladja je pokala na vseh koncih in krajih.

Zaman so vrgli v kratkem času tri ministre čez krov.

Vihar se ni polegel, nasprotno, valovi so vedno bolj butali ob kraljevske ladje. Vse je kazalo, da se bo zdaj zdaj potopila. A krmar ni imel moči kljubovati valovom. Zanašal se je na peščico mornarjev, misleč, da rešijo ladjo tudi brez krmila.

Kar je vstopil znameniti urednik »La Presse« Emilie Girardin. Tudi on se ni zmenil za dvorno etiketo.

— Sire, — je dejal Girardin kralju. — kaj stori Vaše Veličanstvo?

— Pravkar sem poveril ministrsko predsedstvo Odilonu Barrotu, — je odgovoril kralj, ki je res nekaj podpisoval.

Imel je blazno idejo, da bo Odilon Barrot kot ministrski predsednik namesto Thiersa pomiril ljudstvo in rešil prestol.

— Je že prepozno! — je dejal Girardin.

Kralj je začuden pogledal Girardina.

— Že drugič slišim te strašne besede.

— Sir, — je nadaljeval Girardin, — zdaj ljudstvo ne želi novih ministrov, marveč zahteva, da se odredite prestolu... Odredite se prestolu, sir, ali pa ne bo v naslednjem hipu v Franciji niti naroda, niti kraljestva.

Kralj je izpustil pero iz roke.

— Sir, — je dejal Girardin in mu pomolil pero, — samo kratko kolebanje in vse je izgubljeno.

Kralj je mehnično tipal po mizi.

— Tu je proklamacija, ki sem jo dal natiskati, — je dejal Girardin in razprostrl pred kraljevimi očmi papir, na katerem je bilo natiskano:

Kralj se odreka prestolu!
Vlada vojvodinje Orleanske!
Razpust parlamenta!
Spolna amnestija!

Kralj koleba, kar pa ni nič čudnega. Včeraj bi bili zadovoljni z malim, danes pa zahtevajo mnogo več.

Vojvoda Montpensier stopi k njima.

— V imenu Francije, odredite se prestolu, sir! — zakliče.

— No, pa naj bo! — odgovori kralj končno, — če vsi želite, se udam, Girardin plane ven.

— Odrekam se prestolu v prid svojemu vnuku, grofu v Parizu... Naj bo sreča njemu bolj naklonjena, kakor je bila meni.

Ta žalostna listina je kraljeva zadnja.

Od zunaj se sliši pokanje pušk. Bliža se in postaja vedno močnejše.

— Na Tuilerije streljajo! — vzklikne dvorjan in zbeži.

Kralj sleče generalsko uniformo in obleče civilno obleko.

Kraljica, blede in razburjena, opazuje kralja.

Amelie, ponosna hči Caroline, vzorna žena in mati, bi rajne videla svojega moža oblačiti se za grob, nego za beg.

Obrne se k Thiersu.

— Evo, to je vaše delo, monsieur! — vzklikne ogorčeno. — Vi ste vsega krivi!

Thiers prvič v življenju ne more odgovoriti.

— Konje! — zapove kralj.

— So jih že privedli, — sporoči komornik, — toda pravkar so bili ustreljeni.

— A kočijaža niso ustrelili?

— Ne. Dva kočijaža brez livreje in znakov čakata pri Pont Tournantu.

— Hajdimo torej! — zakliče kralj in ponudi roko kraljici.

Odhajajo. Nekateri jim slede, toda ne vsi, kajti slediti bežečemu kralju je nevarno.

Odidejo po tajnem hodniku, ki ga je bil dal napraviti cesar za kralja Rima. Pot jih vodi po terasi, obrnjeni k reki, Tuilerije zapuste skozi stranska vrata in že so med zmagovitim ljudstvom in razoroženim vojaštvom.

Katero pero bi znal popisati, kaj sta čutila kralj in kraljica v tem hipu! Kralju se šibe kolena in nasloniti se mora na kraljičin ramo.

Kraljica Amelie ponosno dviga glavo in iz njenih oči švigajo iskre nepopisnega ogorčenja. Saj ima dovolj razlogov.

Kje so vsi dvorjani, ki so se solnčili v svitu Njunih Veličanstev in se hladili v njuni sencu? Kje so priliznjeni jeziki in upognjeni hrbti? ...

Kje? ...

— Umaknite se veliki nesreči!

— Spoznajte veliko nesrečo!

Tako kriče od vseh strani, to je zadnji pozdrav bežečemu kralju.

Toda tako kriče bluze, bluze s košenimi obrabi in okrvavljenimi oblekami, ki so si priborile zmago s svojo in s krvjo svojih prijateljev in sorodnikov.

Kljub temu pa ne hrepene po osveti, ne zahtevajo obračuna s tistimi, ki so zapovedali prelivati nedolžno kri.

Kralj in kraljica se prerineta med živo steno zmagovitih revolucionarjev do kočije.

Kočijaž požene konje in kočija krene proti Saint Cloudu.

— Kaj ste storili? — vpraša nekdo Cremieuxa, ki je sledil kralju in kraljici do kočije, kajti samo sovražniki kraljevine so branili zadnje trenutke kraljevske rodbine.

— Zaprl sem vrata kočije za kraljestvom, — odgovori Cremieux.

Mamici jo je zagodla

16 letni Berlinčanki Evi ni bilo po volji, da je njena mamica, majorjeva vdova, tako podjetna, da sprejema kavalirje še pozno zvečer. Sklenila je napraviti materinim ljubavnim pustolovščinam konec. Ko je nekega večera prišel materin kavalir po prstih v hišo, mu je stopila Eva nasproti z revolverjem in svečo v roki in zakričala, naj dvigne roke, sicer ga ustreli. Zapovedala mu je, naj bo tiho, da ne zbudi njene matere, ona pa pokliče stražnika. Kavalir se je moral udati v svojo usodo in kmalu je stražnik res prišel.

Tedaj se je pojavila tudi mati, ki je dejala stražniku, da se je hčerka v temi zmotila in da ne gre za vplomica, marveč za njenega ženina. Hčerka je vpriči stražnika vprašala mater, kdaj se namerava poročiti. Namesto matere je odgovoril njen kavalir, da se poročita drugo jutro. Eva se je pomirila, stražnik je odšel in še ponoči se je vdova s svojim kavalirjem zaročila. Drugi dan je bil kavalir res prisiljen preskrbeti vse potrebno za poroko in proti svoji volji je postal ženin. Zdaj sta majorjeva vdova in njen kavalir že poročena, zlobni jeziki pa govore, da si je zvižčajo izmislila vdova sama, ne pa njena hčerka.

Obsojenčev humor.

Na smrt obsojeni zločinec jetniške-mu pazniku: Prosim vas, zbudite me pravočasno, da ne zaspi. Ob šestih moram biti obesjen.

Moderni ljudje.

— Takega mladega hišnika ste našli, a vaša žena je tudi še zelo mlada.

— Saj bi rajne imeli starejšega, toda saj veste, da bi mogel imeti starejši še otroke, a mladi otrok nimajo radi.

Zakon edina karijera ženske

Neka Angležinja, ki se mnogo peča z ženskimi vprašanji, pravi, da je 27. leto skrajni čas za možitev

Te misli je spravila na papir neka Angležinja, katere razprave o ženskem vprašanju so že opetovano vzbudile v Angliji splošno pozornost.

Ali ostanem stara devica? Tako se vprašuje malokatero dekle v starosti 20 let. S 25. leti je položaj že kočljivejši, s 27. pa postane katastrofalen, kajti dekle, ki se do 27. leta ne poroči, je na najboljši poti, da postane stara devica. Ne smemo pozabiti, da je po vojni v vseh državah pomanjkanje moških in tudi če bi se vsi moški oženili, bi ostalo najmanj 8 odstotkov deklet, ki ne morejo dobiti moža. Pa tudi starih samec je od dne do dne več. V kolikor še niso res stari, žive od danes do jutri in se veselo svobodno. Hodijo večinoma lepo oblečeni in če vidijo oženjenega tovariša v oguljeni obleki s povešeno glavo in sledovi težkih skrbi na obrazu, se mu posmehujejo, češ, zakaj si se pa oženil. Oženiti se pomeni po njihovem mnenju odreči se vsemu. Mislijo tudi, da bi bilo to krivično npram dekletu. Dekleta, s katerim občujejo, si služijo same vsakdanji kruh in zato jim ne gre v glavo, kako bi mogli zahtevati, naj se odreko vsemu, kar si morejo privoščiti za svoj denar.

In tudi če se tak samec s 40. leti oženi, vzame le redko 30-letno žensko. Oženi se navadno s 20., največ s 25-letno ali vdovo, ki je pa lahko stara nad 30 let. Pri večini moških prevladuje namreč naziranje, da ima vdova veliko prednost pred dekletom. Ona zna možu bolje postreči, pozna njegove slabosti in vajena je gospodinjstva. Res je, da se moški često ženijo v solidni starosti, kar pa v splošnem ne velja za ženske. Ženske se poroče v zgodnji mladosti ali pa ostanejo samec. In v tem je baš vsa tragedija. Moderna žena se je v primeri s svojo babico zelo izpremenila, toda eno je bilo, je in bo vedno isto, da ostane zakon

vedno edina karijera ženske. Ženska, ki se ne omoži, lahko doseže slavo in napravi karijero v svetu, pa vendar je njeno življenje prazno.

Če pravijo moški, da bi ne bilo npram ženskam pravično, če bi jih pripravili z zakonom ob skromen luksus, ki si ga lahko privoščijo v samostojnem poklicu, je to samo izgovor, ki naj prikrije njihovo sebičnost. Ženska nikoli ne hrepenti tako po razkošju kakor moški. Redke so izjeme, ki bi ne žrtvovale vsega za srečno zakonsko življenje. Seveda pa tega nikomur ne povedo. Govore o zakonu kakor moški, saj to je edino orožje. Poglejte pa omoženo ženo, ki gre redko z doma in ki ima na leto samo en nov klobuk, pa boste videli, kako pomilovalno gleda svojo neporočeno prijateljico, ko govori o neodvisnosti in svobodi. Čim bolj se neporočena ženska stara, tem bolj je zakrknjena v svoji pozi neodvisnega dekleta. Govori navdušeno o svoji karijeri, hvali se, koliko denarja zasluži in ne razume, da so dekleta, ki hrepene po domačem ognjišču. Če jih pa pogledamo na svatbi, vidimo v njihovih očeh žarek zavisti, ko gledajo nevesto. Toda izhoda ni, ženska, ki se ni omožila, ni izpolnila svoje življenjske misije in tega se dobro zaveda. Da reši svoj ponos, se meša v politiko in razburja svojo okolico s tem, da sili v javnost.

In vendar more moderna ženska osrečiti možega bolj, nego ga je mogla njena babica. Zdaj, ko delajo ženske skupno z moškimi, ne fantazirajo več o njih kot o nekakih višjih bitjih. Poznajo njihove vrline, pa tudi njihove napake, ki jih znajo spregledati in oprostiti. Moderno dekle more nuditi možkemu več, nego je mogla žena v prejšnjem stoletju. Moderna ženska je razvita v vsakem pogledu, duševno in fizično odtehta tri dekleta pred 50. leti in njeno srce je tako nežno, kakor more biti samo žensko srce.

Javno mnenje v borbi z dolarjem

Zanimiva stavka v New Orleansu — Kako znajo Američani bojkotirati podjetje, ki jih izkorišča

V New Orleansu že več tednov ne vozi tramvaj. Uslužbenci cestne železnice so začeli stavkati, z njimi pa stavka tudi vse mesto. Cestno železnico, plinaro in elektranjo ima v rokah delniška družba, ki se ponaša z naslovom Public Service (služba javnosti). Toda družba si predstavlja službo javnosti tako, da naj javnost služi nji, ne pa ona javnosti, kajti gospodinjse se bridko pritožujejo, da sta plin in električni tok predraga. Zato se mesto že dolgo prepira s podjetjem. Omejilo je podjetju dohodek na 7,5 milijonov dolarjev letno in odredilo, da mora uvesti promet tudi na nekaterih progah, ki niso rentabilne. Družba se je seveda branila, toda neprestani spori z mestom in z občinstvom se ji niso izplačali.

Pobudo za splošni odpor proti družbi je dal spor z njenimi uslužbenci. Šlo pa ni za plače, marveč za priznanje strokovne organizacije, katere družba ni hotela priznati. Šla je celo tako daleč, da je ustanovila lastno organizacijo, v katero je vabila delavstvo. Organizirani delavci so bili končno prisiljeni napovedati stavko. Družba je najela več sto stavkokazov, katerim je obljubila visoke premije, če bi se jim

posrečilo vzdržati promet. To pa ni bila lahka naloga. V Ameriki namreč stavke niso tako mirne, kakor pri nas. Takoj prve dni sta bila dva mrtva in več ranjenih. Mestna občina je držala s stavkujočimi, tako da se je morala družba obrniti na vlado in doseгла je, da ji je bila priznana pravica javnega interesa. Vlada je odredila, da morajo oblasti strogo kaznovati vsakega, kdor bi oviral delovanje osvoježene družbe.

Pa tudi to ni pomagalo. Stavkujoči delavci in prebivalci mesta so izpremenili taktiko. Prej so zadrževali tramvaje, zdaj se pa nočejo z njimi voziti. Da reši svoj prestiž, je naglala družba v tramvaje stavkokaze, ki nadomestujejo potujoče občinstvo, toda v resnici vozijo tramvaji prazni. Občinstvo je namreč poskrbelo za svoj promet. Iz vsakega avtomobila, ki jih je v New Orleansu dovolj, je nastalo javno prometno sredstvo. Lastniki avtomobilov so nalepili na svoja vozila listke, na katerih je povedano, kam so namenjeni. In vsakega nečestna, ki ga vodi pot v isto smer, radi vzamejo v avtomobil. Iz tega prostovoljnega se je razvila celo nova obrt in na tihem ljudje radi plačujejo za vožnjo z avtomobili. Stavkujoči uslužbenci cestne železnice so

prišli tako do boljše službe, ker sede za volani starih avtomobilov in zaslužijo toliko, da se lahko dobro preživijo. Na ulicah ni bilo še nikoli tako živahnega prometa. Boj proti družbi se nadaljuje še z večjo energijo. Gospodinjse napovedale bojkot elektriki in plinu, ker hočejo finančno uničiti družbo, ki pa ima dovolj denarja, da lahko bojkot vzdrži. Kdo bo zmagal? Javno mnenje ali dolar? Najbrž dolar.

Zubkov in njegov svak

Nemški listi so zabeležili pod naslovom »Višek predrznosti« vest bruselskih listov, da je hotel mošt 64letne princese Viktorije Zubkov posejiti bivšega nemškega cesarja Viljema v Doornu. Zubkov je napovedal svoj poset v posebnem pismu, ko je pa prispel v Doorn, sta ga čakala pri vходу v Villemovo vilo dva orožnika, ki sta ga na povelje holandske vlade ekspediral nazaj na mejo. Nič ni pomagalo Zubkovu zatrjevanje, da mora osebno govoriti s svojim svakom.

Zubkov je sklenil osvetiti se Viljemu za žalitev. Začel je zbirati karikature bivšega nemškega cesarja in vsak dan mu pošlje v Doorn eno z lastnoročnim podpisom. Da ga še bolj ujezi, napiše na karikaturi: »Od Tvojega ljubečega svaka.«

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Sin umoril mater

Evgen Toutin je živel v Toulousu brez dela pri svoji materi, ki se je preselila lani s kmetov v Toulous, kjer je kupila vilo za 250.000 frankov. V vilo se je preselil tudi njen sin z ženo in tremi otroci. Sin je neprestano zahteval od matere denar in hotel je tudi, da bi mu podarila vilo. Ker so bili prepripi na dnevnem redu, se je mati izselila iz vile. Pred odhodom je pozvala sina, naj si poišče drugo stanovanje. Sin je pa z rodbino ostal v vilu. Njegova mati je živela nekaj časa s svojim ljubčkom, potem se je pa preselila v rodbinski penzionat, kjer je živela kot zasebnica.

Nedavno je pisala sinu pismo, v katerem ga ponovno poziva, naj se izseli iz njene vile. Ker se sin tudi za drugi poziv ni zmenil, ga je hotela dati sodno deložirati. Sin je odšel k materi in jo prosil, naj ga ne vrže z rodbino na cesto. Mati je baš obdovola. Sin jo je objel in prosil, naj se usmili vsaj nedolžnih otročičev. Mati se pa za sinove prošnje ni zmenila, češ, da lahko umre v bolnici, njegovi otroci pa v sirotišnici. Vstala je in se napotila iz jedilnice. V naslednjem trenutku je potegnil sin iz žepa revolver in ustrelil mater trkrat v glavo. Bila je takoj mrtva. Sin je ustrelil še trkrat v njeno truplo, potem je pa zbežal. Na strele so prihiteli sodsedje, ki so morilca prijeli in ga izročili policiji.

Pri pokvarjenem želodcu, plinih v črevesu, slabem okusu v ustih, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bluvanju ali driski učinkuje že korezac naravne »Franz Josef-ove grenčice« sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravnik za želodec la pričujejo, da se izkaže uporaba »Franz Josef-ove vode« kot pravi blazodat za pojedni in pijače preobložena prebavila. Dobi se vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

Teffi

Letalec

Včeraj so kazali v kinu nekaj aeroplana in spomnila sem se...

Griša Petrov je bil imeniten dečko. Zdrav krepak in vedno vesel.

Odpiraš usta od ušesa do ušesa, — so se mu smejale mlajše sestrice.

Vseučilišča ni dovršil, oženil se je, potem je pa moral k vojakom.

Vojne se je strašno bal. Bal se je vsega — pušk, topov, konj in vojakov.

— Zakaj se bojiš, Griša? — so ga tolažile sestre. — Kaj misliš, da bodo streljali vsi baš vate?

Grišo so začeli učiti vojaške obrti. Po prvi lekčiji v jahanju je prišel domov tako prestrašen, da še jesti ni mogel.

— Saj je vse zaman, — je tarnal pri obedu. — Čemu bi jedel? Saj se bom moral itak ustreliti.

— Kaj se je pa zgodilo?

— Križ božji, to so grozne muke! Naložili so me na konja brez sedla in brez stremen. Za rep se ga nisem mogel prijeti, moral sem se držati samo za grivo. Dokler je stal mirno, sem za silo še sedel na njem. Čim je pa častnik nenadoma počil z bičem, so jo ubrali vsi konji v dir. Bledi obrabi, izbuljene oči, šklepetajoči zobje — bližala se je zadnja ura. A moja kobila je bila med vsemi najhujša. Skakala je liki koza, z glavo je opletala in metala me je zdaj na vrat, zdaj na zadnico. No sem si mislil, tako ali tako, umreti moram. Kričal

sem na njo brr, pa ni nič zaleglo. In v hipu, ko je drvela mimo zidu sem dvignil noge in telebnil z nje na glavo. Častnik je priskočil in počil z bičem.

— Hitro na konja!

Vstal sem.

— Ne morem.

A on kriči:

— Pri vojakih se ne sme govoriti! Meni je pa že vse deveta briga — le naj kriči. Zato mu pravim:

— Saj vidite, da umiram.

Začudil se je, debelo me je pogledal.

— Hm, zares, vi ste nekam čudni. Kar v bolnico pojdite.

In žalostno je povsili Griša glavo.

— Zdaj same vidite, kakšen vojak sem. Porečem jim, naj me nikar ne pošiljajo na vojno. Tam so sami junaki — sam sem čital to v novinah. Jaz pa nisem za to — strašno se bojim. Čemu bi potrebovali take — saj bi jim delal samo sramoto.

Rekel pa ni nič. Izbili so mu te misli iz glave, potolažili so ga. Prestal je vse križe in težave novince in odšel je na bojišče.

Na dopust je prišel domov zelo zadovoljen — zopet je odpiral usta od ušesa do ušesa.

— Veste kaj? Prav za prav sem tudi jaz junak. Bogme, častna beseda. Vprašajte kogar hočete. Topovi grme, konji se vzpenjajo, jaz pa ne čutim nobenega strahu. Sam ne razumem — pa vendar nisem bedak. Drugi se boje, jaz pa prav nič.

Prišel je drugič na dopust in povedal, da je vložil prošnjo, naj ga prevedo k avijatikim. — Če sem že tak junak — zakaj bi ne šel med letalce? Za junaka je to zelo zanimivo.

In šel je. Letal je, opazoval, metal bombe, dvakrat je padel, drugič s prestreljenim motorjem in tako se je pobil, da je skoro oglušil. Odpeljali so ga naravnost v sanatorij.

V Moskvi — vladali so že boljše-viki — sem čakala v dolgi vrsti na repke slanikov, ko me je nenadoma nekdo poklical po imenu. Nisem ga mogla takoj spoznati. Sicer pa tiste čase često drug drugega nisimo poznali.

— Griša Petrov?

Nekam zardel je in povsili oči. Toda to ni bilo glavno. Najbolj se mu je bil izpremenil izraz oči. Nekaka krivda in nemir, nekaj prosečega je bilo v njih.

— Kako ste zagoreli, — pravim.

— Ne, nisem zagorel. To je nekaj drugega. Fridem k vam in vse vam povem. Saj na ulici ni mogoče govoriti z menoj — preveč bi morali kričati.

In zvečer je res prišel.

Pripovedoval mi je, da samo potuje skozi Moskvo — jutri se odpelje dalje. Letal bo.

— Saj ne morete — v rezervi ste, invalid ste.

— Boljševiki mi ne verjamejo. Letal bom. Sicer pa to ni važno, za to sploh ne gre.

In zvedela sem, za kaj prav za prav gre.

— Naš oddelek — šestnajst častnikov — je bil v oddaljenem kraju. Společka so na nas mislili, potem so pa pozabili. Tam smo imeli gozd, nabirali smo gobe. Kar je prišlo povelje — eden mora z letalom takoj v Moskvo, pošljete ga nekam nad Ufo. Zrebrali smo. Zreb je določil mojega tovariša. Obesim se je dejal, mater imam v Ufi in nad Ufo ne bom letal. Ponudil sem se, da poletim namesto njega. Mislim sem, da se na ta ali oni način rešim, da preletim k Čehoslovakom — saj veste, da sem junak. Priletel sem v Moskvo, a tu so mi dejali da ne bom letal nad Ufo marveč na Kazanom. A jaz imam v Kazanu staro mater, ženo in otroke. Mar naj na nje mečem bombe?

Sklenil sem povedati čisto resnico. Sporočil sem to predstojnikom, a oni so bili zelo prijazni.

— Rodbino imate v Kazanu, pravite?

— Da, vsi so v Kazanu.

— A njihov naslov?

Povedal sem jim naslov. Zabeležili so si ga.

— No in zdaj, — so mi dejali, — takoj jutri poletite nad Kazan. In če bi vas mikalo preleteti k Čehoslovakom ali če ne boste vestno izpolnili svoje dolžnosti, to se pravi če ne boste metali bomb, bo vaša rodbina ustreljena, čim zavzamemo mesto. Ste razumeli? Kako bi ne, kako bi ne razumeli?

Zamislil se je Griša — bil je ves črn in mračen. Naenkrat je vprašal: — Kaj mislite, ali naj se ustrelim

takoj ali pa... Kaj pravite na to? Kaj?

Slišal je zelo slabo.

Pred tremi meseci sem v Bolgariji nenadoma srečala staro Petrovo.

— Da, da, hvala bogu, rešili smo se. Že dolgo je tega. Griševa žena Marusja je dobila službo učiteljice. Dečka sta zdrava, vse je v redu. Ah, koliko smo prestali! Kako so takrat navallili na Kazan! Jesti nisimo imeli kaj in celo vode ni bilo. Sami smo hodili s škafi po njo na Volgo. Tudi dečka sta hodila s čajniki — saj ni bilo daleč. Včasih smo bežali, nad nami je brnel boljše-viški aeroplan. Križ božji, vsaj otrokom bi prizanesli, sem pomislila. Ne, koč je padel letalec blizu nas za gozdom. Vsi so hiteli gledat. Bil je tako obžgan, da ga ni bilo mogoče spoznati. In ni mi ga bilo žal. Psa pasja smrt... — povejte mi, o Griši nimate nobenih vesti?

— Ne, nobenih. In tako tudi o njem ničesar ne vemo. Od samega početka smo bili ločeni. Njega pa boljše-viki niso mogli vzeti k vojakom, saj je hvala bogu invalid pohabljenec. Je že kje srečno prestal to grozo. Vedno smo pričakovali vesti od njega. Tu so nam obetali...

— Torej ničesar ne veste?

Kar se je zdržnila.

— Kaj pa? Morda pa vi kaj veste? Morda ste vi kaj slišali?

— Ne, ne... Vprašala sem kar tako... tudi jaz... ničesar ne vem...

Prejel smo kolosalne novosti!

Gramofoni in plošče

Najnovejši aparati.

Koče stali, namizni in omarčni modeli

Presega vse konkurenčne izdelke

Plošče z novimi slovenskimi posnetki.

„Poljubim Vam roko, madame“

— „Ramona“ in mnogo drugih zelo zabavnih posnetkov. — Slagerji!

!!! Vsaka plošča - šlager !!!

Prodaja samo najboljših sortiranega blaga po zmernih cenah. — Stara in solidna domača specijalna trgovina, katere Vam nudi le najboljše blago se nahaja na Miklošičevi cesti številka 34

„Gramofon“ A. Rasberger, Ljubljana

Tele on 33-83 - 1 minuto od glavnega kolodvora - Telefon 33-83

Najpopolnejše konstrukcije.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. M. Zorman
Ljubljana, Stari trg 32

Malinovec

z najfinjšim sladkorjem vkuban, brez vsake kemične primesi, garantirano naraven, se dobi v

lekarni **Dr. G. Piccoli**
Ljubljana

1 kg 20 Din

Pri večjem odjemu ceneje. Razpošilja se po pošti in železnici.

Kakor nekdanj

tako je še danes pravilno pranje mogoče edino le z milom! Predpogoj za uspešno pranje pa je, da vodo najprej omeščate z nekoliko navadne sode ter šele nato pričnete perilo čistiti z milom.

Glede mila svetujemo, da dosledno kupujete le najboljše.

V tem oziru se vedno lahko zanesete na znano gospodinjsko terpentinsko

milo „Gazela“

* DINI SLOVENSKI POPOLDNEVNIK * IMA O UGLASI V NJEM SIGURNI USPEH *
* Slovenski Narod *

> Mali oglasi <

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakko! — Na vprašanja brez znakke ne odgovarjamo — Najmanjši oglas Din 5—

Mizar. pomočnika
dobro izurjenega v stroji, mizarstvu, sprejme takoj Josip Vengar, Slov. Javornik. 1930

Steyer tipa VII
z elegantnim nastavkom, vožen 28.000 km, prikladen kot taksameter, za velike ture, napredaj. — Ponudbe na Anzeigebureau Witzl, Celovec (Klagenfurt), Domgasse 7. 1932

Salonsko garnituro
dobro ohranjeno, prodam radi pomankanja prostora. Naslov pove uprava. 1898

Jabolčnika
lanskega, prvovrstnega, prodam v malih in velikih množinah. — Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Cena skrajno nizka“. 1909

Dve sestri
trgovsko izsolani, z delno prakso v gospodarskih podjetjih, zanesljivi, z ugledne selske rodbine — isčeta primerne službenega mesta v Ljubljani ali njeni okolici. Ponudbe na upravo lista pod „Dve sestri“. 1917

Znanja želi uradnik
s stalno službo in nekoliko premoženja z mlado samostojno damo ali ločenko ne glede na premoženje. Ponudbe s polnim naslovom poslati na upravo lista pod „Simpatija“. 1936

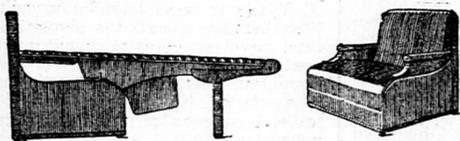
Več lokalov
pripravljen za skladišča, pisarne, delavnice ali drugo, oddam takoj. T. Novotny, Ljubljana, Friškovec. 1935

Lokal
v sredini mesta iščem. Ponudbe na upravo lista pod „Centrum“. 1934

Sobarico
zdravo in pošteno, z dobrimi spretnostmi, sprejemem. — Ponudbe na naslov: Jelena Benko, lekarna, Zemun. 1931

Izčrpanim
fizično ali živčno, pošljemo brezplačno poljasnjivo literaturo „Nov način obnavljanja moči, zdravja in delovne sposobnosti“. — Naslovite na: Miloš Marković, Beograd, Molerova ulica 27. 1933

SPALNI FOTELJI

IN KANAPEJI

patent otomane v najnovejših oblikah in najtinejši izdelavi dobite samo pri **RUDOLF SEVER, Marijin trg 2**

Naznanilo otvoritve.

V hiši zobozdravnika gospoda dr. med. Hugo Baumgartena v Trbovljah otvorim 15. septembra 1929

trgovino z ženskimi klobuki

Potrudila se bom svoje cen. stranke najskrbnejše in solidno postreči. V zalogi bodo vedno najmodernejši damski, otroški in žaloti klobuki. Prevezem vse moderniziranje kakor tudi izgotovitev senčnikov za svetilke in blazine za dvane po najnižji ceni.

Mary Smolnik.

Seno in slamo

prvovrstno, v balah, v vsaki količini prodaja **spedicija TURK, Ljubljana**

NAJBOLJŠE TAMBURICE
arkaševga in sremskega sistema zdelane in razpošilja ob iarnstvu
stara hrv. tvornica tamburic
Stjepan M. Gilg
Sisak 610
Kačićeva ulica 174 (Hrvatska)
Cenovnik tamburic pošljem na zahtevo zastonj. Odlikovan z dvema zlatima kolajnima

ERMAN & ARHAR

MIZARSTVO IN ZALOGA POHISTVA
ŠT. VID NAD LJUBLJANO

* STALNA ZALOGA POHISTVA * NAJMODERNEJE UREJEN OBRAT *

Cene konkurenčne! Delo garantirano!
Ilustrirani katalog
razpošiljamo proti predplačilu
Din 30-. Vabiva na osebni ogled

Zobozdravnik
Med. Univ. Dr. Rado Sfiligoj
specijalist za bolezni v ustih in na zobeh
je otvoril svoj ambulatorij
v Ljubljani, Tavcarjeva ulica 4/I
ter sprejema od 8 do 11½ in od 2½ do 5½.

> Underwood < pisalni stroj ušiva svetovni sloves

Preko 2.000.000 strojev v rabi. Najbolj vpeljan v uradih! Na zalogi pri **Lud. Baraža, Ljubljana, Šelenburškova ulica šte. 6** Telefon šte. 2980

Zanesljiv pomoček za nego las

Z rabo na novo iznajdene francoske pomade „MISEL“ se ustavi izpadanje in sivljenje las, povrnejo se izgubljeni lasje, odstranijo se vsi poljavi, ki zaradi njih lasje izpadajo in sive. Uspeh je zanesljiv pri 60 do 160 gramih, kakor so so že komu dan časa siveali ali izpadali lasje.

Cene s dostavitvijo vsakemu naročniku na dom: 60 gr 115 Din, 80 gr 150 Din, 100 gr 185 Din, 160 gr 290 Din.

Vsakemu naročilu priložimo garancijo za popoln uspeh za ta lek. Za slučaj, da bi ne bilo uspeha, vrnemo denar in poravnamo vse stroške.

V tuzemstvo pošilja po povzetju Depo za Jugoslavijo pomada „MISEL“.

Beograd Vasina 9. — V Beogradu prodaja lekarna Delini, Knez Mihajlova 1.

Št. mag. 32438/29 ref. IX.

Razglas.

Glasom sklepa upravnega odbora mestnih voženj od 23. avgusta 1929 nabavi mestna občina ljubljanska

ca 37.000 kg zdravega, suhega, rešetanega ovsa ter ca 31.000 kg zdravih, suhih pšeničnih otrobov,

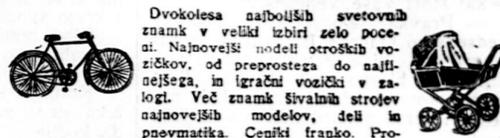
oboje na odpoklic oziroma takojšnjo dobavo. Natančni pogoji se dobe pri mestnem gradbenem uradu v Ljubljani, Šolski dvored 2/II.

Ponudbe je kolekovati s 5 Din in jih predložiti v mestnem gradbenem uradu najkasneje do 17. septembra 1929 do 11. ure dopoldne.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 3. septembra 1929.

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Urejuje: Josip Zupančič. — Za „Narodno tiskarno“: Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov, od preprostega do najtinejšega, in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovsk c. 4.

Ocarinjenje

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAIKO TURK, carinski posrednik. LJUBLJANA, Masarykova cesta št. 9 (nasproti carinarnici). Revizija pravnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

„JAVA“ pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna.

Zahtevajte jo pri vseh trgovcih. Razpošiljamo jo tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če se denar naprej pošlje ali pa po povzetju za 75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštno plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju „Java“ pšenične kave je kot darilo pridelana lepa skodelica za kavo.

Kdor pošlje 2 Din v znakah, dobi vzorec 100 gramov „Java“ pšenične kave poštno prosto.

Sprejmemo za vsak večji kraj zastopnika. **PRAZIONA KAFE „JAVA“ K. D. BEOGRAD, Lomina ul. 11c**

Naznanilo!

Naznanjam, da sem

med krojaški atelje Mihaliček preselila iz Lingarjeve ulice št. 2 v

Stritarjevo ulico 7/III

ter se cenjenim damam priporočam. 1863

M. Mihaliček.

„Omega“

I. jugoslov. tvornica za izradu patentovanih

kaša i kontrolnih blokova i pregledačkih knjiga

K. D. Novi Sad

Je otvorena v Novem Sadu in je junija pričela z delom. Tvornica „Omega“ dela z najbolj dovršenimi, patentovanimi specialnimi rotacijskimi stroji za fabriciranje blokova ter dobavlja svojim naročnikom naročila v najdovršenejši izvedbi v vsakem jeziku hitreje in ceneje nego inozemske firme.

Trgovci podprite to domače podjetje, ki je osnovano z velikim strokovnim znanjem in kapitalom!

Vzorci in ponudbe na zahtevo v vsakem jeziku.

Gritzner, Adler in Kayser

šivalni stroji ter rolesa so najboljša v materijalu. Lepe opreme, ugodni plačilni pogoji — Istantam švicarski pletilni stroji „DUBIED“ edino pri tvrdki **JOSIP PETELINC * LJUBLJANA** OB VODI O E3 REŠERNOVEGA SPOMENIKA TEL.2913